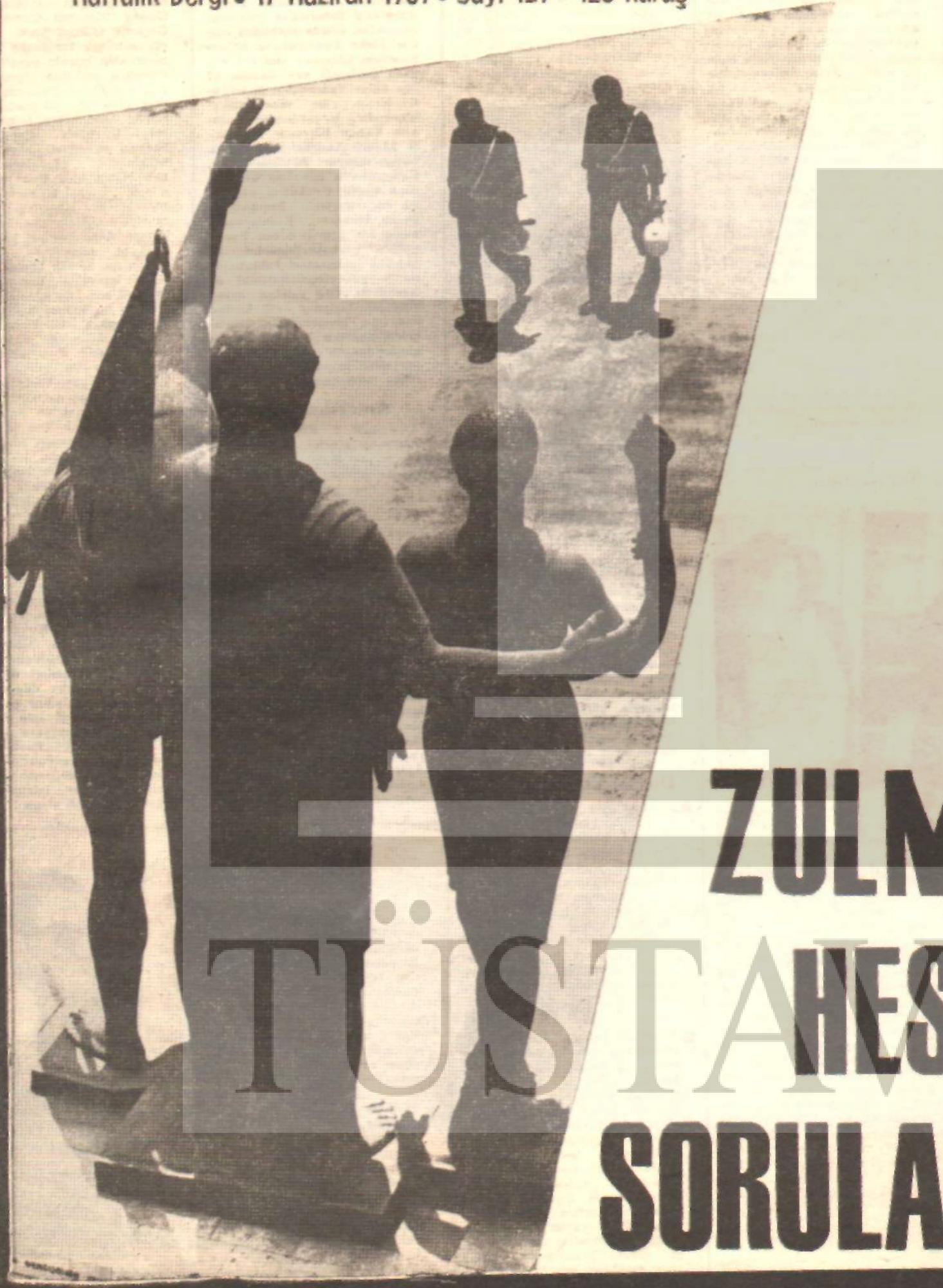

ANTO

Haftalık Dergi • 17 Haziran 1969 • Sayı 129 • 125 kuruş

BU
ZULMÜN
TÜŞTAHESABI
SORULACAK

HAFTANIN NOTLARI

8

haziran

Açılık Mitingi!

■ Çilekesi doğu halkı Hakkâri'de ikinci «Açılık ve Sefaleti Mitingi'ni yapmıştır. Devrimci Doğu Kültür Ocağı, miting için yayınıldığı: «Daha sussak misiniz?» başlıklı çağrıda «Devrim adına, devrimciliğin adına, yarının mutlu, aydınlık ve özgür Türkiye'sinin müzelerinde birer ihanet belgesi olarak ibretle seyredilecek aşağılık jurnallerde, adı suçlamalarla halkın ekmeğin, bağışıklığının uğrına ve ölümüne sürüldüğü kavgasını bürokratik küçük burjuvazinin hain ve sinsi ellerine, sovenizmine ve çökereğine bırakarak cunta hayalleriyle romantik ıhtilal rüyalarıyla ortağu toza dumana katın şartlanımları! İşte açıktan kırılan yığınlar. İşte her hücresi çürünen kahire bir düzen» denilmektedir. Mitingte konuşmacılar lktidalarları şiddetle suçlayarak, «Çukurea İcesi ikinci bir utanç duvarıdır. Bu utanç duvarının bulunduğu ülkeye başbakanlık, köyişleri bakanlığı, ve bayındırık bakanlığı yapan kişilerin yapacağı en doğru şey istifa etmeleridir» demişler, eski Hakkâri Belediye Başkanı da elinde idamlar için kullanılan ihmili sicim ve bir yataklı kürsüye gelerek «Miting için validen izin alhaya gittilimde, bana wercye kadar gideceğimiz soruldu. ben de kendilerine «ölümme kadarsa dedim İdam edeceklerse, iste ip, hapse atacaklarsa işte yatak» demiştir.

Sövalye Süslü ve Madonna Nazmiye!

Ardında karmakarışık bir İtalya bırakıp dört günlük bir resmi ziyaret için karmakarışık Türkiye'ye gelen İtalya Başbakanı Mariano Rumor, taktiği «Sövalye» nişanı ile farkında olmadan Süleyman Demirel'e yillardır aradığı asaleti de vermiştir... Bir zamanların «Çoban Süslü», artık sövalyedir ve asıl olmuştur! Ekonomisinin geleceği pek parlak görünmeyen İtalya da öteki emperyalist ülkeler gibi yeni pazarlar aramaktadır. Türkiye, İtalya için mevcut, fakat gümüşük kapıları ötekilere kıyasla bir parça kapalı bir pazardır. Ustalık, Volvo montaj sanayiinin yatması üzerine İtalya için bu iş Fransa'nın Renault firmasına kaptırma tehdidi de vardır. Rumor, açılacak krediler ve vadilerle yeni bir otomobil montaj sanayii kurmanın mümkün olduğunu Türkiye'ye harketinden çok önce öğrenmiş ve kafasında tasarıladığı planı başarı ile uygulamıştır. Ote yandan emperyalizm kölesi İran Şahının 50 yaşındaki başbakanı Emir Abbas Huveyda da, resmi bir ziyarette bulunmak üzere Türkiye'ye gelmiştir. Demirel - Huveyda görüşmelerinin ağırık noktasını CENTO ve RCD çerçevesinde petrol ve karayolu ulaşımında işbirliği teşkil edecek, özellikle emperyalizmin petrol tröstleri ve diğer çıkarları için pazarlıklar, anlaşmalar yapılacaktır.

9

haziran

Callas Skandalı!

■ Ünlü soprano Maria Callas'ın film çevirmek üzere Türkiye'de bulunduğu bir sırada Kürşad'ın ömrü boyu iftihara anacağı skandal birbirini kovalamıştır. Nevşehir'de yanındaki silahlı muhaftular yetmiyormuş gibi, vilayetin görevlendirdiği resmi polisler tarafından da korunan Callas'ın oteline Türk gazetecileri alınmamıştır. Nevşehir Valisi ile vilayet ileri gelenlerini otelin roofunda karşılayan Callas, ayagna gelen Turizm ve Tanıtma Bakanı Kürşad'ı kabul etmemiştir. Kürşad bu

Nihat Kürşad ve Callas

skandal karşısında görevinden istifa edeceğine, büyük bir futursuzluk Anadolu Ajansı'na demeçler verip olayı tevil etmeye kalkılmıştır. Callas'ın film çevirdiği otel ve çevresinin bir Fransız işsü haline getirilmesi, hiçbir izin alınmadan Fransız vatandaşlarının silahlı muhafizlik görevi yapmaları da devletin itibarına büyük darbe vurmuştur.

CIA'nın marifeti

■ Eski Bağdat Valisi Emekli General Mithat Hac Süri, Irak radyo - televizyonunda bir konușma yaparak CIA hesabına nasıl çahıştığını açıklamıştır. Süri, Amerikan ajanlarının Irak'a girişlerini kolaylaştırmak için yüksek bir blok kurulması yolunda gösterdiği faaliyeti bütün ayrıntılarıyla anlatmışır. Böylece CIA'nın gösterdiği casusluk ve yükseltik faaliyeti bir kere daha sabit olmuştur.

Doğan Yugoslavya'da

■ Karikaturist arkadaşımız Ferruh Doğan, uluslararası «yazısız karikatürler» bienaline katılmak üzere Yugoslavya'nın Ljubljana şehrine hareket etmiştir. İlk defa bu yıl düzenlenen bienale çeşitli ülkelerden katılan 55 karikatüristen 15'in eserleri jüri tarafından seçilmişdir. F. Doğan 15 karikatüristen biri olarak Bienal'de Türkiye'yi temsil etmektedir.

TV'ye baskın

■ İstanbul Teknik Üniversitesi televizyonunun kapımı programı, bir kısım gençler tarafından molotofkokteylleri atarak protesto edilmiştir. Gençler gelen bazı şarkıcılar alehinde gösteri yapmışlar ve bu şarkıcıların özel otomobilерinin lastiklerini patlatmışlardır. Gençlerin «Kapitalistleri eğlendirmek için geliyorsunuz» diye bağırımlarından korkan şarkıcılar, uzun süre yayın odasında mahsur kaldıktan ve programı yarıda kesiktikten sonra olay yerinden uzaklaşmışlardır.

10

haziran

Cunta'ya tepki

■ Yunanistan halkın faşist cuntaya mubalefeti her geçen gün şiddetlenmektedir. Cunta emekliye ayrılmış olan 15 yükle: «rütbeli subayı rejimi devirmek için çalışıkları iddiasıyla tutuklamıştır. Yunanistan İktisadi Koordinasyon Bakanı Makarezos ise, Paris'i ziyaretinde yüzlerce kişisin protestosu ile karşılanmıştır. Başbakan Papadopoulos'u öldürmeye teşebbüs sürgünden ölüm mahkum edilen Aleko Panagulis'in hapsinden kaçmasından cuntayı ırkıguna çevirmiş ve basına 17 bin dolar vaadedilen Panagulis birkaç gün sonra yakalanmıştır. Kopenhag'ta bulunan Yunan Direnme Hareketi Lideri Andree Papandreu, bütün dünya hükümlerini Panagulis'in hayatını kurtarmak üzere teşebbüse geçmeye çağrımıştır. Papandreu, İnsan Hakları Komisyonundan bir temsilcisinin Panagulis'le görüşürlmesini ve yapılan işkenceleri tahlük etmekle görevlendirilmesini de istemisti. Öte yandan, halen zindanda bulunan ünlü Yunan sanatçısı Teodorakis'in işkenceleri anlatan bir konuşması gizlice banda alınmış ve bandosyalist ülkelerin radyolarında yayımlanmıştır.

Amerikan gemileri

■ Amerikan 6. Filosu'na bağlı Perry ve Norris adlı destroyer 18 Haziran çarşamba sabahı erken saatlerde Boğaz'dan geçerek Karadeniz'e girecektir. Karadeniz'de dört gün kalacağı öğrenilen gemilerin bu gezisiyle ilgili olarak yapılan açıklamada, iki destroyerin mutad tatbikat için Karadeniz'e açıldıkları ve gerek tonaj, gerek silahları bakımından Montreux Anlaşması'na uygun olduğu ileri sürülmüştür.

Erdost beraat etti

■ Stalin'e ait Marksizm ve Milli Mesele adlı kitabı dolayı Sol Yayınlardan Yönetmeni Muzaffer Erdost hakkında «ekonominizm propagandası yaptığı» iddiasıyla Ankara 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde açılan dava beraatte sonuçlanmıştır.

11

haziran

Vietkong Hükümeti

■ Güney Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesi'nin bir sözcüsü, Güney Vietnam'ın «kurtarılmış bir bölgesi» geçici bir «İhtilal Hükümeti» kurulduğunu açıklamıştır. Hanoi Radyosu da, Vietkong kontrol altında bulunan bölgede 6-13 Haziran tarihleri arasında 88 delegenin istirakıyla yapılan kongrede bu kararın alındığını açıklamıştır. Güney Vietnam Cumhuriyeti Geçici hükümetinin «geçici» niteliği, tamamen komünistlerden kurulu yeni bir hükümetin işbaşına gelmesine kadar faaliyet göstermesi kararı almış olmasındandır. Geçici hükümetin başına, Ulusal Kurtuluş Cephesi'nin başkan yardımcılığı ve genel sekreterliği görevinde bulunan Hyun Tan Phat getirilmiştir. Ulusal Kurtuluş Cephesi Merkez Komitesi Başkanı Nguyen Huu Tho ise «hükümet danışmanlar consei başkanı» olmuştur. Başkan Nixon da, 25 bin kişilik Amerikan kuvvetini Vietnam'dan çekmek konusunda kalın ve bir yandan bu kararı açıklarken, öte yandan da Pasifik'teki Midway Adası'nda kukla Güney Vietnam Cumhurbaşkanı Van Thieu ile görüşmüştür. Halen Paris'te Vietnam Barış Konferansı'na katılan taraflar, Nixon'un bu konferansı hiç sayarak Van Thieu'yu muhatap almasının hiçbir etkisi olmayacağına inandıklarını söylemişlerdir. Kuzey Vietnam ve Vietkong, görüşmeden sonra yayınlanan bildiriyle bir «kaba komedi» olarak nitelendirmiştir.

Kırcı'nın manevrasi

■ Arka arkaya parti değiştiren, zamanına göre «coleus», zamanına göre «asages» kesimal GP'li Coşkun Kırcı bu defa politikadan da, milletvekilliğinden de çekilmisti. Feyzioğlu'na gönderdiği mektupta AP'ye övgüler diken Kırca, siyasi istikbalini pek aydınlık görmediği için kurtuluşu kaptı harciyeye atmakta bulunmuştur. Parlamente böylece bir firstärk kaybetmiş, harciye de yeni bir karıştırıcı unsur kazanmıştır. Uğurlu kademli olsun!

Atabaylı'nın macaraları

Belediye başkanı oluşunun birinci yıl dönümünde törenle kutlayan İstanbul Belediye Başkanı, daire müdüründen birinin kendisine hediye ettiği pastayı «emechul bir vatandaşın hediyesi» şeklinde göstererek gazetecilere verdiği ziynetette duygulu başkan pozuna bürdürüştür! Bazi dalkavuk gazeteciler de kendisine methieler düzmekte yanlış etmişlerdir. Oysa İstanbul Atabay'ın başkanlığının birinci yıldönümünde tam bir keşmeksizlüğündedir. Özellikle geceleri bölgeleri susuzluktan kıvrılır ve teneke kuyrukları yüzlerce metre uzanırken, Atabay kendisinin oturduğu Fındıklı'da, tam Koç Holding'in yanında geçen caddeden ortasına havuz inşa ettirmektedir. Denizin yirmi metre gerisine havuz inşa ettiren belediye başkanı, ieraatiyla ne denli ögünse azdır!

12

haziran

13

haziran

14

haziran

Avrupa'da Terör

■ Yurt içinde öğrenci avı ve kıyımı devam ederken, Avrupa'daki toplumcu Türk öğrencilerine karşı teröre gidiyor. Berlin Türk Toplumcular Ocağı'ndan Mustafa Demir, Ömer Tulgan, Güner Yüreklik ve Ahmet Solma adındaki öğrencilerle Almanya Öğrenci Federasyonu'ndan Hakkı Keskin'in öğrencilikleri, müfettiş raporlarına dayanılarak Millî Eğitim Bakanlığı kara-yula kaldırılmıştır.

Savcı hapsini İstedi

■ ANT'in 82. sayısında yayınlanan «Uşaklığın Ücreti» başlıklı fıkradan dolayı sorumlu müdürümüz Alpay Kabacal 2. Ağır Ceza Mahkemesi'ne yargılmıştır. Kabacal ve Avukatımız Müşür Kaya Canpolat yazda suç gören şefikli fetvacı Sahir Erman'ın raporunu reddetmişler, daha sonra Savcı müftalaşını bildirerek Kabacal'ının 6 yıla kadar hapsini istemiştir. Duruşma savunma için 4 Temmuz'a kalmıştır.

Beraat Etti

■ Samsun'un Hayva İlçesinde düzenlenen Aşıklar Gecesi'nde okuduğu türküde Nazım Hikmet'i övdüğü için, Komünizm Mücadele Derneği ve Milliyetçi Öğretmenler Derneği'nin ihbarı üzerine hakkında dava açılan Fermani, Vezirköprü Ağırceza Mahkemesi'ndeki duruşması sonunda beraat etmiştir. Savcı da, son durusmada, Nazım Hikmet'i övmeyen suç olmadığını belirtmiştir.

Meclis toplanamadı

■ CHP'nin «seçim yarımını» yapmak amacıyla giriştiği teşebbüs üzerine toplantıya çağrılan Millet Meclisi ve Senato,ilan edilene günde gerekli nisap sağlanamadığı için toplanamamış, gündemdeki konuların ve özellikle üniversitelerde tazminatları ile işçilerin emeklilik tasarılarının kanunlaşması seçimden sonra kalmıştır. Böylece mecliste mutlak çoğunluğu elinde bulunduran egemen sınıflar partilerine mensup politikacıların «halka karşı» oldukları bir kez daha tescil edilmişdir.

Tunç'un Blöfü

■ İşçi sınıfını politika dışında tutma ilkesinin şampiyonu Amerikalı Türk İş Sekreteri Halil Tunç'un işçi emekliliği tasarısi kanunlaşmadığı takdirde işçiyi sokağa dökeceği yolunda yaptığı konuşmanın bir blof olduğu kısa zamanda meydana gelmemiştir. Tunç'un demecine en büyük tepki bizzat Türk İş'in yönetimi kurulandan gelmiştir. Türk İş Genel Başkanı Seyfi Demirsoy'un «dolar kaçaklığından mahkum olmasa da, Türk İş'i tam bir «skandal konfederasyon» haline getirmiştir.

Öğretmen kıymı

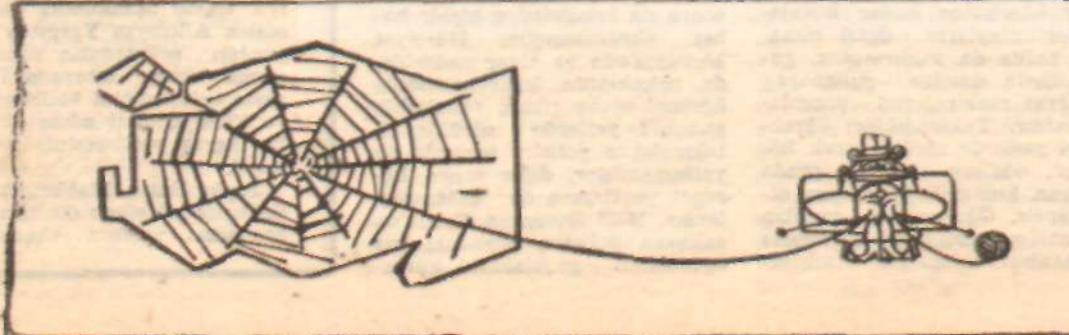
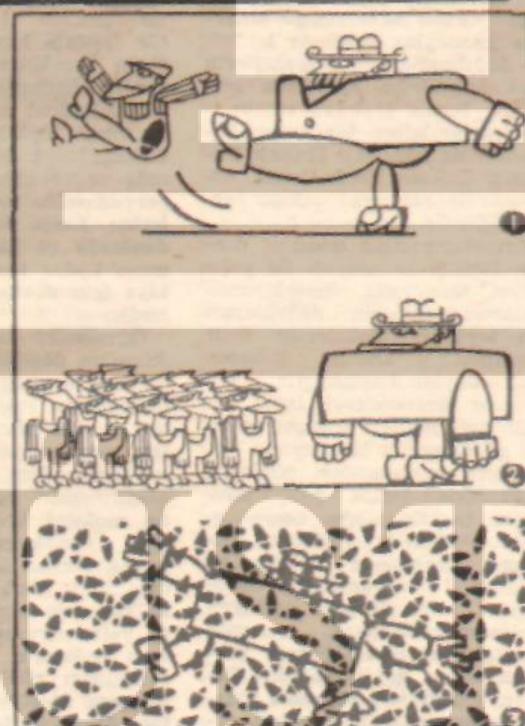
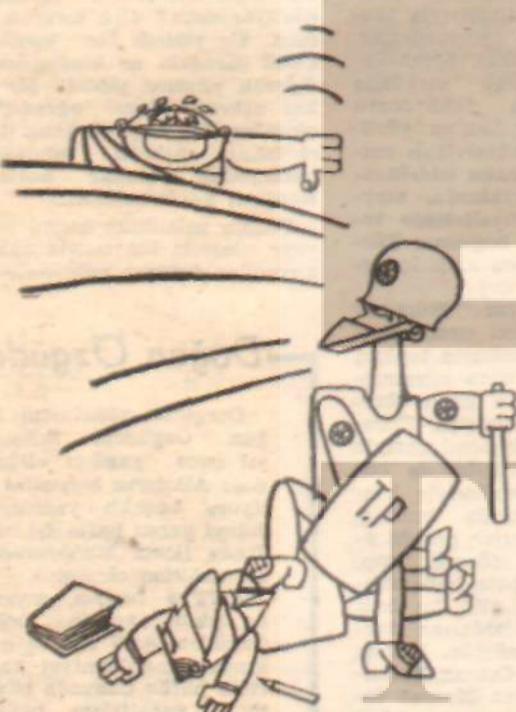
■ Muş Lisesi'nin devrimci müdüruvayı Cemal Saygılı ile öğretmen Ali Özcan, öğrencilerine devrimci fikirler öğretikleri ve devrimci yayınlar okudukları için dörtte bir maas ile açığa alınmışlardır.

31 Genç tutuklandı

■ Kanlı Üniversite olayları dolayısıyla İstanbul'da 15, Ankara'da 14 genç tutuklandığı İçişleri Bakanı Sükan tarafından açıklanmıştır. Ayrıca, İstanbul'da sonradan Nihat Eyüp Yıldırım ve Yusuf Bahâ Gürcan adında iki öğrenci daha tutuklanmıştır, böylece tutuklu sayısı 31'e yükselmıştır. İçişleri Bakanı, bu gençleri, polise karşı gelmek, emniyet kuvvetlerini takip etmek, kanuna aykırı toplantı ve yürüyüş yapmakla suçlamıştır. Sükan'ın Adalete intikal etmiş bir konu hakkında konuşması ve gençleri suçlaması, mahkemeye etki yapıcı bir nitelik taşımaktadır. İstanbul'da tutuklanan gençlerden Mehti Bespinar, Sıtkı Coskun ve Celal Doğan polis zulmüne uğradıkları için adli tıpkı müracaat etmiş, adli tip dayak yediklerini tesbit ederek kendilerini hastaneye sevkettmiştir.

FIEJ Kongresi

■ Dünya kapitalistlerinden sonra dünyanın en büyük gazete patronları yıllık kongrelerini İstanbul Kültür Sarayı'nda yapmışlardır. Gençliğin burjuva basınına karşı çıkışından adamlıktı tediğin olduklarını gösteren gazete patronları, çeşitli mesleki konuları görüşmüştür. Türkiye'de sadece bir derginin mensupları hakkında istenen hapis miktarı 300 yila yaklaşır. FIEJ Kongresi, Çek gazetecilerine «altın kaleme» vererek hangi zihniyetin hizmetinde olduğunu göstermiştir.

•GÖZ GÖRE•**YALÇIN ÇETİN**
**HAFTANIN
YORUMU**
DOĞAN ÖZGÜDEN**Elbette işgal edilir!**

Bütün milletin gözleri üzerindeyken, mindenlere insanı ilgilendiren konuları gürşmek üzere Türkiye'nin en lüks salonlarında da bir araya gelmemeyen politika esnafının, üniversitede gençliği ni suçlamağa ne hakkı var? Gençler bir yıldan beri üniversitede reformunu yapımı için fileen mücadele ediyorlar. Vaadler birbirini kovalıyor, komisyonlar kuruluyor, demeçler veriliyor. Sonuç: sıfır sıfır, elde var sıfır! Yine aynı soyguncu eğitim düzeni, yine özel okullar, yine CIA ile işbirliği yapan öğretim üyeleri, yine bilimsel araştırmayı bir yana atıp çıkar çevrelerinin bol bahşılı fetvacılığın yapan sözcümə profesörler, yine kitap hırsızlıklar, yine ders kitabı vurgunculuğu, yine ortaçağdan kalma medrese zihniyeti! Gençler tabii ki başkaldıracaklar, vaadlerini yerine getirmeyen politika esnafının karşısına dikkilecekler, bu uyutmanın, bu riyakârlığın hababını soracaklardır. Üstelik bu kez yalnız da değil! Gerçek bir üniversite reformundan yana olan öğretim üyeleri ve asistanlar da onlarla beraber. Eğer vaadidle reformlar kanunlaştırılmışsa, eğer gerçekten özerk ve ulusal bir öğretim kurulu haline getirilmemişse, üniversite işgal edilir.

Hem, gençlere «kanunsuzluk», «zorbalık», «saldırganlık» ishnad edenler, kendilerinin hângi kanunsuzluk ve zorbalık çukurunda debelendiklerinin farkında değil midir? Her birinin anayasa düşmanlığını, kanunsuzluğun bizim yazmamızı, gençlerin söylemesine de gerek yok. Bu kanunsuzluklar her gün kendi beyanlarıyla gazete manşetlerinde belgelenmektedir. Anayasanın tüm vatandaşlara eğitim olanakları saglamasını öngören maddeleri hiçe sayılır, anayasa resmen çiğnenirken, gençlerin kanunsuzluğunundan dem vurmak politika esnafının ne haddine? Ya «polis işgal altı» sınav yaptırmak? İstanbul Üniversitesi için bir yüzük arasında olan bu karar da gençler başkaldırmışlardır. Ve buunu kanuna uygun olarak yapmışlardır. Nitelik Danıştay, «polis işgal altı» sınav yaptırmakın kanuna aykırı olduğuna hükmederek kanunsuz kararlarını İstanbul Üniversitesi ulemasının suratlarına carpmıştır. Bu hükümlün meşhumu muhalifinde gençlik direnişinin «kanuna uygunluğu» vardır! Zorbalık, saldırganlık... Gençlerle polisi karşıya getirmek için her türlü manevrayı çevirip sonra kanunsuz şekilde sınav yapmak için polisi gençlere, halka saldırtan, kan döküren, karakollarda, üniversitede köşelerinde kendi öğrencilerine zulmetti Egeli'nin karacibebiller takımı, Torquemada'nın kılıaklı engizisyoncularına rahmet okutturmuştu.

GENÇLERIN her şeyi, sene kaybetmeyi, yaranmayı, hatta öldürmeyi gözü alarak erkekçe direnamesi karşısında işbirlikçiler koalisyonu telaşlıındır. Medrese kahınları telaşdadır, çünkü bilim adına yapılan fetva ticareti tehlikeye düşmüştür. İktidar telaşdadır, zira savunduğu köhne düzenin en köklü sütunlarından biri yoketilmek üzeredir. Uydurma bir tazminat tasarısı için Senato'yu olağanüstü toplantıya çağırınarak şartlanıǵına başvuran ana muhalefet partisi telaşdadır. Çünkü yine kontrol elden çıkın, meclisin olağanüstü toplantısına ortam hazırlamak için köriklediği öğrenci hareketleri bu defa da anti-emperyalist ve anti-amerikan bir nitelik kazanmıştır. Gençlik bilmektedir ki, bütün bu ser kuvvetlerinin iperi Amerikan emperyalizminin elindedir. Ahtapotun beynine kahredici darbe indirilmediğe, vanzzu kolların biri kopartılsa öteki sömürmeye devam edecektir. Seçime giderken Amerika'dan İktidar icazeti alabilemek kayısındaki bütün partiler, TİP hariç, ucu Amerikan emperyalizmine dokunan gençlik eylemleri karşısında ortak bir işbirlikçi cephe kurmuşlardır. Ama son olaylar göstermiştir ki, aralarında bir takım gafil ayrılıklarına rağmen, devrimci gençlik de, bütün kanallarla, işbirlikçiler koalisyonun karşısında tek cephe kurabilmektedir, savaşa yekvicut olarak girebilmektedir. İki cephe arasındaki savaşta nihai zafer, halka ihanet halindeki işbirlikçiler cephesinin değil, giderek emekçi halkın bütünlüğe devrimci gençlik cephesinin olacaktır!

Anti - Marksizm Manyaklısı

9 - 10 Haziran pazartesi ve salı günü meydana gelen olaylar, arazilerdeki kişisel sürümlerini kaldırılmış, çok hâkî bir davannın sonut hedeflerinde birleşmiş gençliğin, işbirlikçileri ve saldırganları daima yenik düşürebileceğinin başarılı bir örneği olmuştur.

Üniversitede köklere kazınması çok yakınılaşmış bir avuç işbirlikçi, çevirdikleri adı manevraların boş etmemesyle, tüm toplumun lanetlediği kişiler haline düşmüştürler. Sadece öğrenci öncülüğündeki 14 günlük öğrenci - hoca direnişinin ve bu direniş içinde oluşan kanlı olayların değil, bundan önceki olayların baş sorumluları da kiskırak yakalanmışlardır.

Hukuk Fakültesi'nin tarihi birinci sınıf sınıfının kapısını elinde telsiz, belinde tabancayla tutmuş polis şefini görmezlikten gelen armatör - dekan, ilk sınıfta sınıfta kalmıştır.

Yüreklerinde zerrece insan sevgisi taşımayan medrese mollaları, suratlarındaki bilim haysiyetinin sahte maskesi, onbinlerin turnaklarıyla yırlımcı, üniversitedi kapatılan son bildirilerinde bir cevher daha yumurtlayarak polise göz kırpıyorlar:

Öğrenciler arasında, amaçları marksist - leninist üniversite kuranlar var!

Soruyoruz :

1. Günlerdir direnen ve kaprisleriniz yüzünden kafası gözü yarınlanlar, tutuklevlerini boylayanlar, marksist - leninist bir üniversite kurmanın kavgasını mı, yoksa öğrencilereinden, asistanlarından, haysiyetli öğretim üyeleriinden kopmuş sizler istifanızı mı istemektedirler? Hemen bellitelim ki, sizler işi bu noktaya getirdikten sonra, öğrencilerin kavgası sadece istifalarınız için değil, amanızın çiftliğine de olup gitmenize kadar sürecekdir.

2. Her bildirinizde «bir kusur öğrenci», «bir avuç anarist» deyimlerini kullandınız. Pazartesi - salı günleri toplantı yaptığınız odanın tam karşısında toplanan ve de çok antrenmanlı toplum polisini sizleri dahi koruyamayacak biçimde bozguna uğratınca onbinlere ne buyurursunuz?

3. Üniversite özerliğini ve düsünce özgürlüğünü sadece kendileriniz için mi varsayıyorsunuz? Sınav kapılarına kadar polis dikerken, dokuz yıl önce üniversite özerliği için gençliğin şahit verdiği günlerde sizlerin kimin «yakını» olduğunuza da hatırlattınız. Yuf olsun erhanınız!

4. Gençliğin bugüne dekin «yuf-tan öteye bir söz yada fili» davranışını oldu mu ki, üniversitedi kapama kararı almayı bile gerek duymadan, sırf şahsi güvenliğiniz için binlerce polise koşa yaptınız üniversitedi? Yoksa böyle davranışınız, bağımlı olduğunuz da kuvvetler mi zorladı siz? Durup dururken böyle bir kaos yaratmanız siyasal bir amacı mı vardı acaba? Tüm da ilişkilerini de ortaya dökecek eiddi bir sorusturmaya ne dersiniz? Böyle bir sorusturmadan bugün için kaçınabilece, çok yakını bir gelecekte bu hesabın sizden sorulacağını hiç düşünüyorum musunuz?

5. Üniversitelerimize anayasa ve yasalara tanınan bilimsel özerlikten neden sadece kapitalist sistemin öğretimini anlamamıza çırpmaya zorluyorsunuz? Günlerdir en amansız kavgayı sizlerin ve saldırganların üniversiteden defolup gitmesi için verenlerin marksist - leninist üniversite kurma iddiaları olmadığını bile bile mademki bir balon uçurdunuz, buyurun cevabınızı:

Üniversitede sadece kapitalizm değil, marksizm - leniniz de öğretilmeli. Üniversitede kemalizm ve nureculuk da, kapitalizm ve faşizm de, sosyalizm ve komünizm de okutulup öğretilmeli dir.

Üniversite sizlerin ticaret dergâhınız ve gayrimilli, emperyalist yuvaları olmaktadır, CIA ajanlarından böylece kurtulabilir ancak. Anti - marksist, anti - leninist manyaklısı bırakın, Soysuz manevralarınız ve pessaye bildirinizle göz kırtağınız kuvvetler, önce işbirlikçilerin hesabını göreceksiniz!

Ve cümlü, sizler, amanızın büyük oyundan birer piyadan başka bir şey degilsiniz!

BAS SORUMLU REKTÖR EGELİ
— Polis söylemından ortakta dotsanıvar —

ZALIM TOPLUM POLİSİ BOMBALARLA SALDIRIYOR
— Hedef düşman değil, devrimci Türkiye gençliğidir —

Bu Zulmün ve Kanın Hesabı Sorulacaktır !

PARLAMENTONUN üniversitede tazminat tasarısını kanunlaştırmadan tatile girmesi üzerine üniversitelere başlayan direniş hareketi, geçen hafta İstanbul Üniversitesi'nden işbirlikçi Rektörü ve Senatosu'nun «kanunsuz» tutumu yüzünden kanlı bir sokak savaşı haline dönüştürüldü, kan döküldü.

Bilindiği gibi «direniş hareketi», İstanbul ve Ankara üniversitelerinden bazı öğretim üyeleri idari görevlerinden istifa etmeleriyle başlamış, İstanbul Üniversitesi öğrencileri de «filili durumsuz» yaratarak direniş katılmışlardır. Bunun üzerine Rektör Egeli üniversitede dokuz yıldan beri ilk defa polis sokturmuş, kanunları ve bilim haysiyetini ayaklar altına alarak yılsonu sınavlarının polis nezaretiyle yapılmasına karar vermiştir.

9 Haziran pazartesi günü polis ısgallı altındaki İstanbul Üniversitesi'nden Hukuk ve Fen fakültelerinde sınav hazırlıkları yapılmırken öğrenciler kapı önünde «Polis nezaretinde sınavlara girmeyin» şeklinde bildiriler dağıtılmışlardır. Öğrencilerin ezici coğunuyla sınavlara girmemis, Roma Hukuku sınavı ıigin içeriye giren bir kusur öğrenci de işbirlikçi Hukuk Fakültesi Dekanı Prof. Orhan Alidakçı ile çatışarak salonu terketmişlerdir.

Sınavların suya düşmesi üzerine Rektörün arzusu ile polis şefleri, üniversite meydanında toplanan öğrencilerin dağılmasını için toplum polislerine emir vermişler, o andan itibaren kanlı olaylar başlamıştır. Bir haftadır Üniversiteyi ısgal altında bulunduran toplum polisleri görülmüş bir hisseme öğrenciler saldırmışlar, coplarla, kalkanlarla önde gelen dövme, tartaklamaya başlamışlardır. Polisin bu gaddare saldırmışlarında öğrencilerin kendilerini savunmak fizre molotof kokteylli gibi patlayıcı maddeler kullanmak zorunda kalmışlar ve SITE Öğrenci Yurduna doğru çekilmişlerdir. Polisler, giriştileri «öğrenci avına» devam ederek öğrencileri sokak aralarına, kahvehane, pastane köşelerine kadar kovalamışlar, olayları ilgisiz olmayan halka da saldırmışlar, gazeteçilerin üzerine çullanarak fotoğraf makinelерini parçalamışlardır. Yakaladıkları öğrencileri yerde sırtıkleyerek köşelere, odalara kırışır orada da kan kusturmaya devam etmişlerdir. Öğrencilere yapılan bu zulüm kargasında Üniversite asistanları müdahale etmişler

se de, onlar da aynı muameleye uğramışlardır. Kanlı olayların ilk yılında 50'ye yakın öğrenci, 17 polis ve 7 gazeteci yaralanmıştır.

İlk günün olaylarının tepkisi çok sert olmuş, üniversitede asistanları, yayınladıkları bildiride, «Baş sorumlu Rektör Egeli'dir. Öğrenciler dövüldürken, Rektör ve Senato üyeleri makamlarını terketmişlerdir» demisler, öğrenciler de «dökülen kanın hesabını sorulacağım» açıklamışlardır.

Kanlı olayların arkasını almak için polis üniversiteden çakartması ve sınavları ileri bir tarihe ertelemesi gereken Rektör ve Senato, kişiklik fonksiyonunu devam ettirerek ertesi gün polis ısgallı altındaki üniversitede İktisat ve Eczacılık Fakültesi sınavlarını yaptmıştır. Bu vurdumduymazlık ve ihanet, bardağı adamaklı tasırmıştır.

Öğrenciler hak olarak polis ısgallı altındaki Üniversitede imtihana girmemekte direnmışlardır: «Marmara Lokalının önde gelenlere saldırdılar. Yatık değil mi, neden cocukları dövüyorsunuz?» diye soracak oldum. Üç yıldızlı bir komiser, Çekil suradan, ne karıştırsın, diyerek yüzüme şiddetli bir tokat asketti. Neye uğradığını şaşdım. Bir başkası bana ikinçi tokatı aşetti. Ağzından burnumdan kanlar boşandı. Kendimi kaybetmiştim.

Polisin zulmünün azami seviye ulaştığı bir sırada askeri kuvvetler duruma müdahale et-

Doğan Özgüden

Dergimiz yönetmeni Doğan Özgüden, ikibuçuk yıl önce yazdığı «Dünya Şadi Alkılıç'ın beraatini istiyor» başlıklı yazısından dolayı geçen hafta İstanbul Toplu Basın Mahkemesi'nde mahkûm olmuştur.

ANT'in begini sayısun da çikan yazısı Doğan Özgüden, Şadi Alkılıç hakkindaki mahkûmîyet kararının bütün dünyada büyük tepki yarattığını belirterek «Aynı Mahkûm» İan edilen Alkılıç'ın Yargıtay'a yaptığı müraçatın sonucunun bütün dünyada ilgiyle beklediğini belirtmiş ve Türk adaleti adına adil bir karar verilmesini istemiştir.

Toplu Basın Mahkemesi, ikibuçuk yıl süren duruma sonunda, yazının «kesin-

Kaynaşma

POLİS GENÇLERİ
- Cüretini yukarıdan
alan bir zulüm makinası -

mis ve üniversite bölgésine hakim olarak çatışmaları önlemiştir. Ancak bir çok toplum polisleri askerin müdahalesine rağmen hizalarını alamamışlar, asker kordonunu yararak «Bunun acısını sizden çıkaracağınız» diye gençlere saldırmaya teşebbüs etmişlerdir.

Asker duruma hakim olduktan sonra Rektör Egeli ve Senato nihayet sınavları eylemle erteleme kararı vermiş, ancak bu kararı açıklayan bildiride gençlere salırmaktan geri kalmamıştır. Senato bildirisinde, «Kendilerinin halka dönük üniversiteden mukasatlarının markalist - Leninist öğretim sistemini üniversiteye getirmek olduğunu göstermektedir.

Oysa kimin kanun çizgisinde, kimin kanun dışında olduğu, aynı gün Danıştay 12. Dairesinin verdiği kararla belli olmuştur. Cavit Kavaklı adında bir öğrencinin açtığı dava üzerine Danıştay, sınavların polis nizaretinde yaptırılmasını kanunsuz bularak Senato'nun bu yoldaki kararının yürürlüğe konulmuştu.

Bilmek haysiyetini ayaklar altına aldı, kanunsuzluğa, zorbalığa, zulme öncüllük etti! Danıştay kararıyla sabit olan Senato'nun tutumu öğretim üyelerinden de şiddetli tepki görmüş Eczacılık Fakültesi Dekanı Hayriye Amal bildiriyi tasvip etmediğini açıklaması, Senato Üyesi Prof. Ayhan Ulubelen bil-

diriyi protesto ederek flyelikten istifa etmiştir. Prof. Lütfi Duran ile Prof. Fikret Bayut da, Senato'yu protesto etmişlerdir.

Hürriyet Meydanındaki kanlı olaylar üzerine İstanbul Üniversitesi Rektörü ve Senatosu'nun tutumunu protesto etmeyen Ankara Üniversitesi'nde fili direniş hareketi genişletilmiştir. 11 fakülte, iki yüksek okul ve bir akademi ıgal edilmiştir. İstanbul'da da Maçka Teknik Okulu ile İstanbul Teknik Üniversitesi de dayanışma göstererek ısgale geçmişlerdir.

Bu arada polisin yarattığı kanlı olayların suçlusunu olarak altı İstanbul Üniversitesi öğrencisi polis tarafından «avlaması» usulüyle yakalandı ve Toplum Polisi Merkezi'ne götürüller, yirminci yüzyılda insanlık için yüzkarası olacak bir biçimde, Hitler'in SS'lerine özgü usulleri işkenceden geçirilmişlerdir. (Şıtkı Coşkun, Mehdi Bespınar, Celal Doğan, Hamdi Olgunsoy, Cemil Gök, Önder Dedeagaç'a yapılan zulümün tafsilatı 6. sayfamızdadır.)

Rektörün insanlık dışı ve bilimadamlığına aykırı tutumu, kendisinin görevli bulunduğu Çapa Hastanesinde de büyük tepki yaratmış, 300'u aşkın stajyer doktor, Egeli'nin odası önünde beg dakikalık protesto oturumu yapmışlardır, daha sonra tabelasını sokerken bir Fruko şapesiyle birlikte kapı önüne atmışlardır.

İstanbul'daki vahşetin Ankara'daki tepkisi çok şiddetli olmuş, çarşamba günü Dil Tarih ve Coğrafya salonunda bir forum yapan üniversiteli gençler, daha sonra büyük bir katabalık halinde Kızılay'a yürüyüle geçmişlerdir. Bu yürüyüş sırasında gençlerin kargasına yine toplum polisi çatırtılmıştır. Gençlerin polisle karşı karşıya geldiği sırada oradan Amerikalılara altı bir otomobilin geçmesi ıflali adamakılı artmıştır. Gençler otomobil târihp ederek İngiliz Amerikalıları hırpalamışlardır. Yol boyunca «Katil Polis», «Bağımsız Türkiye» diye bağran gençler daha sonra Amerikalılara altı TUSLOG karargâhı önüne gitmişlerdir. Burada anti-emperyalist bir mahiyet alan protesto hareketi, iş Amerikan arabasının târihp edilmesi, camların kırılması ve mototof kokteylli atalarak yangın çıkartılmasıyla son bulmuştur. Toplum polisleri Amerikalıları korumak üzere buraya da yetişmişler, önde geleni coptan,

Memleketimizde mutlu geligmeler var. Bir yanda bir İstanbul Üniversitesi Senatosu, bir yanda gençlerimiz, İstanbul Üniversitesi Senatosu imtihanları polis nezaretiyle yaptırıyor. Utanç verici bir gey, bir üniversite için... Olacak, akl alacak bir iş değil... Bir senato bu hale düşer mi? Polisli imtihanı da bu senato icat etti. Onu da yüzüne gözleme bulastırdı. Gençler polisler karşı karşıya getirildi. Bu işte ne gençlerin su kadareci suçu var, ne de polislerin diyemeyeceğim ya, polislerin elbette suçu var ya, en billyük suç senatonu... Polisli senato... Bu senato Türk Üniversiteler tarihine polisli senato diye geçecek... Ne onur, ne onur!

Köylüler gasbedilmiş toprakları ısgal ediyorlar, fabrikalarda grevler... Fabrikalarda ısgaller... Küçük esnaf, küçük memur ayakta... Herkes yüzüyle siren ezmışlığından, uykusundan söyle bir silkiyor. Silkinmek fizik.

Bir kaynaşma... Büyükk bir güçün kaynaşması. Biraz karışık. Yurt yüzeyinde silkinisinin büyük kümütləri... Herkes işi ağır ağır anıyor. Ağluğun, yokluğun, geri kalmışlığının utancına karşı bir dirence... Bir halk güçlü köylüsü, işçisi, üniversitelisi, küçük memuru, esnafıyla alanlara akiyor, akmak üzere. Öyle bir güç ki, bir dev uykusundan, bir dev yuğumından uyanıyor.

Bu uyanışın, bu korkunç güçün, kaynaşmanın karşısında sömürgeçilere işbirliği yapmış toprak ağaları, din soyguncusu softalar, kompradorlar... Kompradorlar arkalarındaki sömürgeçilere karşı halkın silkinip gelen güçünün önünden ne yapacaklarını bileyim. Dehşet bir şakınlık içindeler. Boşa koyuyorlar dolmuyor, doluya koyuyorlar alımıyor. İşik görmüş baykus örnegi.

Bu uyanışı durdurmak, bu silkinisin önünden geçmek için türlü oyulara bağıvuları. Konya'da, Kanlı Pazar'da, İmran Öktem cenazesinde birer 31 Mart deneşmeleri... Durdurmadan durdurmadan din soygunculuğu yapıp, uyanan halkı uyuyan halka kırdırmak Endonezya katili geyretler. Dört yıldır açık açık camilerde Endonezya kırımı hazırlıkları Camilleri kişi haline sokmaça çalışan bir iktidardır. Din soyguncularından bir ordu. Bu ordu Türk ordusuna karşı geliştiriliyor. Mustafa Kemal'e Mustafa Kemal'e karga, Anaya-saya karşı geliştiriliyor. Diğer sömürgeçilere, onların iş usakları bir Yunanistan oyunu da oynamaya kalkıyorlar.

Uyanan halkın kurumlarını ezeli sömürgeçilere parçalamaya çalışıyorlar... Hem dışardan, hem içerdan saldırır... Başarısız da olsalar da direnemeyiz. Bu kaynaşma çağından dolayıdır ki, örgütleri parçalamaya, birbirine düşürmeyece az da olsa muvaffak oldular. Kurumlar gelişikçe, güçlenince, kurumlara halk iyicene sahip çıktııca sömürgeçilere bu içten parçalama oyunları da son bulacak. Örneğin çok yakın bir zamanda, Türk - İş gibi bir kurumu devrimci, yurtsever iş-

giler ellerine geçireceklerdir. Türk - İş'in vatansever tabanı kaymıyor. Türk - İş'in sömürgeçilere rayına sürükleyenler bir gün lanetleneceklərdir.

Bir şeyi çok iyi bilmeli ve çok iyi hesap etmeli ve yanlış yapmamalıyız. En küçük bir yanlış milletimize çoga malolur. Karşımızdakı kompradorların güçlerini de çok çok iyi hesap etmeliyiz. Türkiye'deki komprador -aşa- din soyguncusu softa, yanı sömürgeçili uşağın kurumları çok güçlü değildir. Her gün geçtikçe onların kurumları yıpranıyor, çürüyor.

Bütün bunlar şimdiki Anayasa düzenden dolayı oluyor. Halk güçleniyor yani, kompradorluk çürüyor. Bakmayın güç denemelerine, Konya olaylarına, Kanlı Pazar'a, İmran Öktem cenazesine. Bakmayın Süleyman Bey'in iki yüz bin kişilik halk ordusunu tehdidine. Nurculara, Süleymançulara... Bu benimkisi bir iyimserlik degidir. İşin başı, kompradorluk ekonomisi çıktıı. Her işin başı bu. Türkiye ne Yunanistan'dır, ne de daha dünbia sömürgeçili Endonezya. Türkiye'de uyutulmuş bir halk, kandırılmış aydnlar vardır. Anayasa düzeni herkesin gözündü açıyor.

Kompradorluğun durmadan anayasa-sa saldırmastı, bu düzeni yoketme çabasını hicbir zaman bırakmaması iste bu uyamp gelen halk güçlü yüzündendir. Gözünü açmakta olan, memleketin gerçeklerine her gün biraz daha eğilme çahşan aydın güçlü yüzündendir. Anayasa düzeli fistline amanın bir oyuna gelmeyecek. Halk örgütlerinin kurumlaşması için, bu kaynaşan güçün yerine oturması için, kompradorluğun çanına oturması için biraz daha zamana ihtiyacımız vardır.

Korkmaya, daha sakin, daha sabırı olam. Kompradorluğun anayasa düzene yiğmecektir. Biz sağlam durur, anayasa düzene bütin gönülümze sarılırsak hiçbir sömürgeçili güçün anayasa düzene yiğmecektir. AP iktidarı dört yıldır canını düşine takıp anayasa düzene yiğmeğe uğraştı da ne yaptı. Parlamentoda, camilerde görülmüyor, duymadık bir çaba harcadı da ne oldu? BUNDAN SONRA DA ANAYASA DÜZENİNE HİC BİR GEY YAPAMAYACAKTIR. AP iktidarı ve kompradorluk, anayasa düzeli zincirini kemirdi, kemirdi, hiçbir şey yapamadı. Yapamayaçak. Azıcık daha ileri giderse, anayasa düzene azıcık daha dokunurlarsa bilirler ki, bütün dünya başlarına yıkılacak. Hem de gümibür gümibür... AP iktidarı ve kompradorluk anayasa düzene boyun eğecektir. Onu yıkacak kadar güçlü hiçbir zaman olmavacaktır.

Ama biz gaflete düşersek, ama biz anayasa düzene candan savunmayı bir vana bırakırsak bir kaza da olabilir. Gözümüzü dört açmalyız.

Bugünlerdeki kaynasmadan da farklımam. Bu kaynasma durulacaktır. Bu kaynasma olacaktı. İyi ki oldu. Tez günde halk kaynaşması durulacak, her şey yerine oturacaktır.

tekmeden geçirerek 20 kişiyi nezaret altına almışlardır. Ankara'daki protestocu gençlerden Kamus Özür, Fehmi Bursa Güreri ve Mehmet Muammer Menderes daha sonra tutuklanmıştır.

Bu arada, Kara Kuvvetleri Komutanlığı anlaşılmaz bir tutumla Ankara'daki direniş hareketine müdahale etmiş ve Askeri Tip Okulu Komutanı Piyade Albay Azmi Derebeyoglu'nun emriyle bir kısmı askeri tip öğrencileri Tip Fakültesine girecek direniş hareketini bertaraf ettiler. Ayrıca direniş hareketini bertaraf ettiler. Ayrıca direniş hareketini bertaraf ettiler. Bu hareketlerin başlangıçtan beri kimler tarafından yapıldığı ortadadır. Bunu herkes biliyor, hangi merkezden idare edildiği bellidir.

Hafta sonunda bir çok genç hapishane köşelerinde sürünlür, bazılarının akiteti bilinmezken, polis «ögrenci avı»na devam etmektedir. Rektör ve

Senato üyelerini büyük bir sıkılaşmazlık içinde vincilerini dindirmek üzere yaz tatiline çekiliyorlardı.

Universitenin yönetimini finansiterin öğrencisine hanet etmiştir.

Ya, üniversitede yöneticileri ve polis genelğe karşı cihadını sürdürürken, politikacılar ne yapmaktadır?

Demirel olaylar üzerine fetvayı vermiştir: «Mesuliyetsiz bir avuç insanın meydana getirdiği, başka sevda devriye «sivas» söylemek hareketlere masum genelik hareketleri olarak bilmek gafflettir. Bu hareketlerin başlangıçtan beri kimler tarafından yapıldığı ortadadır. Bunu herkes biliyor, hangi merkezden idare edildiği bellidir.

Sırf seçim yatırımı için parlamento olaganüstü toplantıya çağırın ve çeşitli keşapçılarla bu taşebbişli de yüzüne gö-

zine bulaştıran CHP ise, Merkez Yönetim Kurulu'nun bildirisinde aynı fetvaya katılmıştır: «Kendilerini sosyalist sanan bazı sözde devrimciler, bir takım ihtilal özlemcileri... Türk genelliği, demokratik düzeni tahrif etmek isteyenleri, bu yolda her türlü diktatörlük gibi bir yapanları yalnız bırakmalıdır».

Diğer partiler de, TİP haric işbirlikçi üniversitede yönetimine ve polis zulmüne karşı verdikleri savasta üniversitede genelliğini yalnız bırakmışlardır.

Genelğe karşı bu baskı, bu terör, bu zulüm elbette bu işbirlikçiler koalisyonunun yanlarına kár kalmayacaktır. Bu zümrün, bu kanların hesabı, sadece polisten değil, onları üniversiteye çağırın işbirlikçi profesörlerden ve onlarla aynı çizgide at koşturan politikacılarından da erge sorulacaktır.

mahküm oldu

legmemis mahkeme kararları hakkında müthalâa yürütlür» mührüyle olduğuna kanaat getirerek Basın Kanunu'nun 30. maddesine göre Özgürden bir ay hapis ve 1000 Lira para cezasına mahkum etmiş, ayrıca hapis cezasını paraya tahvil etmiştir.

Böylece şimdiye kadar Özgürden hakkında açılan 23 davadan besi beraatle, bir mahkûmiyetle sonuçlanmıştır.

Özgürden'in halen sonuçlanmamış 17 davası vardır. Bu davaların toplam olarak 52 yila kadar hapis istenmektedir. Ayrıca Özgürden aleyhine açılan 3 tazminat davasında da 250.000 liraya kadar tazminat talep edilmektedir.

GENÇLERE POLİS MERKEZİNDE NASIL ZULMEDİLDİ ?

Osman S. AROLAT

Merhaba genç kardeşlerim,
Merhaba kavga arkadaşları!

Hergün biraz daha büyütünen, çığlaşan kavgamızı, şehrin varlığında bir fabrikada sırkıren işçilerin yanında, genç üniversiteli kardeşlerimin arasında alıp getirildiğim 'Sagmaç' Cezaevinden, biraz daha güçlenmiş, biraz daha bileyen, olağan yazıyorum size. Buradaki bütün kavga arkadaşlarınızın selamlarını iletiyorum. Onun için mutluymuyum, coşkuyum, yarına daha bir bilgili, daha bir umutlu, daha bir güvene bakiyorum. Buraya getirilen kavga arkadaşlarımızın hepsi de aynı güven içindeler. Ve biliyorlar ki, kavga eğer bugünkü gibi gelişendiyse, kişileri tutuklamakla durmaz, çığları, bilyür ve engellemek isteyenleri ezer geçer.

Daha güzel bir Türkiye'yi kurma yolundaki kardeşlerimiz hergün artmaktadır artık. Hürriyet Meydan'ında sırkırdıkları kavgaları şehrin varoşlarındaki fabrikalara, oradan tüm Anadolu'ya yayılmaktadır. Hürriyet Meydan'daki kavga bu kez bir başka anlamda Anadolu'ya yayılmanın esigidir.

Onun için doğruları anlatırken sizlere, hunharca saldırmaktadır. Onun için tutuklanan gençlerin gözleri mosmor edilmeye çahşimakta, oyuhnak istenmektedir. Emirler emirler kovalamaktadır. Artık emir zincirinin alt ucundaki küçük adamlar, emir zincirinin üst ucundaki küçük adamların evraklarını daha da sertleştirerek ülkel insanların sadizmi içinde uygunlamaktadırlar. İşte hapse atılan üç gençlik lideri kardeşimize yaptıkları... Mehti Beşpinar, Sıtkı Coşkun ve Celal Doğan konuşuyor:

Mehti Beşpinar

«11.6.1969 Çarşamba günü nişanımla Çınaraltı kahvehanesine gitdimistik. Otururken 1. Şube'den 4-5 memur geldi. Önce bu defa benim aranmadığımı, Deniz Gezmiş'i arkadaşlarını söylediler. Fakat işlerinden bir işgizar polis telsizle benim orada olduğumu 1. Şube Müdürü Nihat Kaner'e bildirmiştir. Nihat Kaner'in «Aradıklarımızdan kimseyi bulamadınızsa Mehti'yi alınız» demesi üzerine beni Beşiktaş Emniyet Amirliği'ne götürdüler. Bu sırada bir kaç memur da nisanlıma olaylar sırasında beni hiçbir polisin görmemiş olduğunu, mutlaka serbest bırakılacağını söylüyorlardı.

Polis arabasında kaçak arkadaşların nerede saklandığını söylesem bei hemen serbest bırakacaklarını, aleyhimde hiç şahit olmadığı halde basını belliye sokmamamı söylediler. Tekliflerini reddettim. Bunun üzerine Beşiktaş Emniyet A-

mirligi'nde bir odaya sokup beklememizi söylediler.

Odada otururken, teplum polisi gelip bakıyorlar, küfrediyorlardı. Biri de çopla ve yumrukla vurdu. Diğerleri orada vurmasının gereksiz olduğunu, hevesini 15 dakika sonra saklamasını söylediler.

15 dakika sanra beni odadan alarak banyoya soktular. Ayakkabılarını ve çoraplarını çıkartıp yere yatırdılar. Burada 9 polis ayaklarının altını çaplamağa, vücutumu tekmelemeye başladı. Dayak 15-20 dakika sürdü. Dayak sırasında bağırmamak için elimi sıvıyoordum. «Burada erkeklik sökmek, köpek gibi ulu...» diyerek ellerime bastırıldılar. Gene bağırmayma, sinirleri daha fazla bozulup yumruklaştılar. Bir kısmı, «Yüzüne vurmeyin, mahkemeye çıkaracak» diye bağırmıştı. Dayaktan sonra arkadaşlarım yanına götürdüler. İfade verip soru hakimliğine ekarıldık ve tevkif edildik.

Amerikan usağı iktidar ve onun maşaları, bilmeli diller ki, gerçekten demokratik tam bağımsız Türkiye kurulmadıkça, halkın ve devrimci gençliğin mücadeleci dayakla, hapishaneye sosa erdirilemez.

Onun için doğruları anlatırken sizlere, hunharca saldırmaktadır. Onun için tutuklanan gençlerin gözleri mosmor edilmeye çahşimakta, oyuhnak istenmektedir. Emirler emirler kovalamaktadır. Artık emir zincirinin alt ucundaki küçük adamlar, emir zincirinin üst ucundaki küçük adamların evraklarını daha da sertleştirerek ülkel insanların sadizmi içinde uygunlamaktadırlar. İşte hapse atılan üç gençlik lideri kardeşimize yaptıkları... Mehti Beşpinar, Sıtkı Coşkun ve Celal Doğan konuşuyor:

Sıtkı Coşkun

«Bir kez daha üç yıl evvel karşılaşmıştım Bay Yaşar Okçuoğlu ile. Henüz enfarktüs geçirmemişti o zaman. TMTF olaylarında nezarete alınmıştır ve Bay Okçuoğlu o zaman dayaksız bir nutuk çekmişti bize.

Bu sefer Beşiktaş Emniyet Amirliğinde rastladık Bay Okçuoğlu'na... Nutuklu tarafından gahane bir dayak yediğine nezaretinde. Oysa getirildiğimizde nasıl da nazik karsılamıştı, Sayın Vedat Sokolu «Geçmiş olsun demisti!»

Velakin odaya alındıktan biraz sonra Bay Okçuoğlu'nun nezaretinde ve aktif desteginde sivil, resmi saldırıverdi üstünlüze, tekme, tokat, yumruk, çop...

Suratımızı polis mügverindeki suyla yıkayıp mügveri kafamıza geçiriyor ve gene çopuyorlardı. Zaten sadizmin zevkinden takallüs ediyordu yüzleri. Birden akıma geldi sopayı yerken, Hürriyet Meydan'ında 1,5 saat arkadaşlarımı anlatıklarım. «Teplum polisi de halk çocuklarıdır» diyordum.

«Bizim kavgamız osalar değil, bizi vurmak isteyenlerdir...»

Gene de inanamıyorum böyle olduğuna, suratımın sol tarafı yusufuvarak ve sırtım mosmor iken. Ama öylesine şartlamıştı ki bu genç insanları, bir Üniversite öğrencisi gördüklerinde dövmekten ve öldürmekten başka bir şey bilmiyorlardı.

Ne diyor şair baba:
«Kelepçemin demiri,
Seni puluk yapacağız.»
Daha bilenmiş, daha güçlü çıktıktan sonra dayaktan. Araklısız sürekli doğuşmuz, sosyalist Türkiye kurulana kadar.

Tüm kardeşlere, bacılara manşoshaneden selam...»

Teplum polisi merkezinde hunharca dövülüp işkene edilen gençlik liderleri adilleye getiriliyor (Üstte) ve gençleri dövdüren Emniyet Müdürü Muavini Yaşar Okçuoğlu ile Teplum Polisi Şefi Selim Bahadır Çakır

SITKİ COŞKUN
- Oldüresiye dövüldü -

CELAL DOĞAN
15 polis birden çullandı

tığı gelecek cesaret yekti. Ama ayaklarını tutturup 5 kişi hırsı parçalamışlardır. Nişayet belli yere yatırıp 5 kişi üzerine ekarak beni çığnemeğe başladılar.

Yardırganıyordum. Zira bu düzenin koruyucularını yaptığı olagandı. Zira bu iş için para alabiliyorlardı. Ama para işçin de bu yapılmamakydı.

Bu memleketin gerçek evlatları ve sahibleri olan bizleri bu tür hareketleriyle, dövme, eğneme, falaka ile sindireceklerini sananlar almadıyoırdı...

Selam olsun bu kavganın bilinci militanlarına...»

İste Mehti, Sitki ve Celal'ın ağzından polis terörü!

Tabii bu hunharlıklar, bu ortaç metoduya fikirleri engellerne kabası, sadece bizleri daha bir güclendirecek, daha bir bileyecek ve kavganıza yeni arkadaşlar, yeni omuzdaşlar katılacaktır.

Bu küçük adamlar zincirinin bize karşı yürüttüğü engellemeye savası kopacak, yokolacaktır.

Behramoğlu şırında bu yetime kavgasına çağınyor genç kardeşlerini:

«Görüyorsun işte küçük adamlar

Köhnemis silahlarıyla saldırın

Kimi tutruk düşmüş kendi dünyasına

Kimisi düpedüz halk düşmanı

Diren öyleyse, diren, yılma

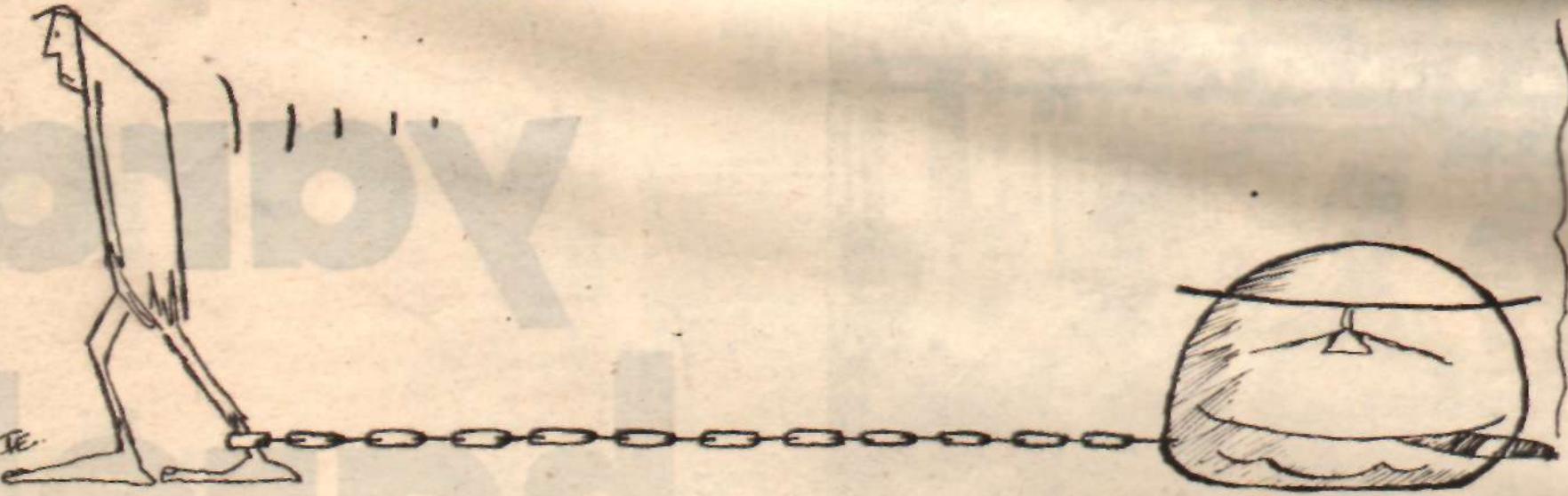
Yürüt dahi bir inatla kavya-

Can YÜCEL

İLAN

İSTANBUL 5 NCİ İCRA MEMURLUĞUNDAN

Mahcuz olup satılmasına karar verilen 3.000 dolar kıymetindeki İstanbul Üniversitesi Rektörlük binasının içindeki bütün mefrusat, müsterimat ve başta Rektör Egeli olmak üzere Dekanları ve Senato üyeleriyle açık - arıtması, 18/6/1969 Çarşamba günü, saat 11.30 - 12 arası Kasımpaşa Hasköy Caddesi No: 45 de yapılacaktır. O gün verilecek bedel muhammen kıymetinin % 75 ni bulmadır takdirde, 19/6/69 Perşembe günü aynı mahal ve aynı saatte ikinci satışı yapilarak, en çok pey süren para ile iihale edileceği, talep halinde gerekli posta pulu verildiğinde şartnameden bir örneğin adrese gönderileceği, alıcıların satış günü mahallinde hazır bulunarak memuruna miraceatlari olunur. (Basm 4258 - 2492).

Türk-iş İşçiyi Sokağa Dökemez!

İdris KÜÇÜKÖMER

1.

Batı kapitalizminin (Japonya dahil), ulusal endüstriyel birimler halinde geçtiği tarihi bir gerçekdir. Çağımızda az gelişmiş diye bilinen ülkelerin, kapitalizmin bugünkü tarihi koşulları altında, ulusal kapitalist birimler halinde gelişme olağanı yoktur.

2. Gelişme, sanayileşme ile özdeştir. Tarih (zaman) ve yer açısından istatistikler bunu göstermiştir. Fakat bu, tamamı ihmali anlamlı tasızmadır.

3. Oysa bizim gibi ülkelerde sanayici olmayan burjuvazinin emrine gelebilecek bir birikim (bankalar dahil) yeterince sanayie aktarılamanmıştır. Fakat ithal yoluyla sınırlı de, bu sınıf (komprador sınıfı) aracılığıyla devam edememiştir. Artan nüfus ve bunun gibi çeşitli etkenlerle cumhuriyet bürokrasisi devletçilik yoluyla anlamlı bir ilkel birikime yolaçmış, ve bununla giderek bir çeşit sanayileşmeye imkan veren birikim sağlanmıştır. Bu sanayileşme batı kapitalizmininvardığı seviyede onunla tamamlasmak zorundadır. Bilindiği gibi, sanayileşmede alt yapı yatırımları denilen yol, köprü, baraj, elektriklendirme v.s. yatırımları yapılırken, bir yandan da imalat sanayii geliştirilmek istenmektedir. Emperyalist koşullar altında, bu imalat sanayinin ana kesimi, montaj kesimi olmuştur. Başkası olamadı. Süphesiz bu sanayi modeli kurulurken bir yandan da işçi sınıfı büyümeye devam etmiştir.

4.

Burada, Türkiye'de özellikle cumhuriyet dönemi sendikacılığının ne yönde gelişme olağanlığı olduğu araştırılmaya değer.

Tarihi bürokrasi, cumhuriyet döneminde büyük ölçüde kapitalist ilişkilerle giren esraf ile egemenliğini ortaklaşa yürütmemek zorunda kaldı.

Osmanlılarda yeniceri ocağının kaldırılmışından beri bürokrasi, egemenliği artarken, kapitalist bir sınıfın yaratılmasından önce batıdan, kapitalist mülkiyet ilişkilerinin biçimlendirdiği çeşitli hukuki kurumları alaşımıştı. Bu alış devrim adına cumhuriyet döneminde zirve noktasını varlığı. Burada karşımıza şu meseleler çıkmaktadır:

a. Sınıfsız bir toplum yaratma meselesi: Bürokrasi, içinde yaşadığı çağda, sivil batı toplumuna özenirken, yada özendirilirken, batı toplumundaki sınıfları ve sınıf meselelerini Türkiye toplumunda görememiştir. Bu durumu gözleyen yöneticiler bürokrasi, Türk toplumunun sınıfsız bir toplum olduğu tezini öne süreçter. Süphesiz, sınıfların batıdaki gibi açıkça ortaya çıkmadığı bir tarihi süreç içinde dahi Türkiye toplumu sınıfsızdır denemezdı.

b. Sınıf sınırlısının redi meselesi: Yukarıda söylenilidir gibi, istenildiği halde, emperyalist koşullar altında yeterince kapitalist bir düzene geçilemeye iken, batıdan alınan mülkiyet ilişkileri (özellikle medeni kanun) sermaye ile emek arasında bir ayırım yapmamıştır; sermayenin sınırlı bir niteliği olabileceğini kabul etmemiştir. Böylece hukuki, politik ve eğitime alt ve bunun gibi batı kurumları ile ashında kapitalist ideoloji alınırken, herhalde bilmeyerek, tarihi gelişmeye sürekli gözlenmeyecek bir çeşit modern kapitalistasyonlar kabul edilmişdir. Bu yoldan sermaye ile emek sadece birer üretim

arası olarak ele alınırca ve sermayenin sınırlı niteliği yok kabul edilince, bu kanunlar ve kurumlar, sınıfsız toplum hikayesiyle birbirine tamamen uyuyordu. Yeterince sanayileşip işçi sınıfı büyümeyince, sermaye - emek ilişkisi rahatça gözden irak tutulacaktır. Bu koşullar altında üniversitelerde okunan iktisatın, hukukun ve politikanın ne biçim olacağı kolayca tahmin edilebilir. Ve bunun yanında nasıl bir sendikacılığın kurulacağını tahmin etmek de güç olmayacağı.

5.

Yine bilindiği gibi, millî mücadeleden bu yana politika yahut devlet yönetimini, başlangıçta bürokrat - esraf egemenliği ile yapılrken, yukarıda söylendiği gibi, devletçilik ile büyüyen ilkel birikim ve Devrim adına gelen kapitalist mülkiyet ilişkileri içinde, yani üstün kapitalist batıya açık mülkiyet ilişkileri içinde, ikinci Dünya Savaşı'ndan sonra, yabancı sermayenin geliş, ikili anlaşmalar, NATO ve bu yoldan zamanla sanayileşme, emperyalizm ile Türkiye'yi tamamlama sürecine iyice sokmuştur. Ve bu yolda bürokrasi Türkiye politikasında ağırlığından kısmen kaybetmiştir. Ağırlık, tarihi bürokrasi kargasında kurulmuş doğucu - İslame cepheye dayanarak, onu kullanarak rey saglayabile sermayedar ve büyük toprak sahibi sınıflara kaymıştır.

Yukarda çizilen özet tabloya göre, sınıfsız bir toplum olma hikayesi ve sermaye ile emek arasında bir ilişkisi değil, üretimde sadece tamamlama olduğu iddiası karşısında, politika da, işçi sınıfı dışında bürokrasinin (zamanla ağırlığı azalsa dahi), büyük toprak sahiplerinin ve yerli - yabancı sermayenin oyunu olarak kalacaktır. Yani devlet bunlara ait olacaktır. Bu durumda kurulacak sendikaların niteliği de açık seçik ortaya çıkar. Başlangıçta bürokrasi, küçük de olsa, işçi sınıfını kontrol altında tutmaya çalışır. Sınıfsız denilen Türkiye toplumunda, bu sınıfsızlık dolayısı sınıf ilişkileri de sınıf hakimiyeti de olamayacağı için, ve alnan kanunlarda sermaye ile emek arasında bir ayırım yapılmadığı ve eğitimde buna bağlı olduğu için, sendikalara ait meşhur «Amerikan İlkesi» ortaya çıkacaktır. Bu, sendikaların politika dışında kalması ilkesidir. Bu ilke, Pasa'nın ve Ecevit'in artık işçileri ve sendikaları, CHP'de sözümona devrimci ilkelere ile politikaya çağrımasına kadar, Türk - İş'in genel ilkesiydi. Bu ilkenin bilimsel olduğu, aksın iddia edenlerin ideolojik iddia sahibi kişilerin olduğu söyleyilemektedir. Ashında bu iddianın kendisi, işçi sınıfının haklarını aramak, sınırlı önleme, ilkesinin bağımsızlığını sağlamak üzere yapacağı harekellere engel olucu bir ideolojisi temsil ediyordu. Kücük bir sloganla, «sendikalar politika dışında yada üstünde» gibi iddialar, bunu taşıyan sendikaların, aslında kendilerinin de bildiği üzere, politikanın tamamen içinde, hem de uluslararası bir politikan içinde olduğunu göstermektedir. Türk - İş, seyahatinden eğitimine, hiks binalarına kadar yabancı sermaye ile birlik olmuştur. Tipki bürokratlar gibi yabancı sermaye ile gerekinde birlik olduğu, tipki daha sonra doğucu - İslame cephenin reylerini kullanarak İşbaşına gelen DP ve AP gibi yabancı sermaye ile işbirliği yaptığı gibi...

P

OLİTİKADAKİ asında yukarıda ve dışarıdan yönetimde gözüken gelişmesi, aynen Türk - İş bünyesinde de görülmektedir. Ideolojik olarak, ekonomik olarak, politik olarak bu yönetim, kapitalizmin istediği çerçeveye dışına çıkmamıştır. Süphesiz bu hususta dalgalanmalar olmuştur, fakat yine de emperyalist çizgi içinde kalmıştır. Sendikacılık esasları bu yönünde gelişirken, elbette yörüngeyi çkarına uygun olarak işçi sınıfı Avrupa'da gözlenen sendikacılık gelişim çizgisinin dışında tutulacaktır. «Sendikaların politika dışında tutulması» ilkesine senelerdir karşı çıkan kimselerin maruz bırakıldığı baskısı, tehdit ve tasfiyeler herkesin malumudur. Süphesiz bu baskı ve tehditleri yapanlar, bunun mükafatını, Türk - İş'in devamlı surette başında kalarak ve onun getirdiği olanaklardan yararlanarak almaktadırlar. Türk - İş'te veya herhangi bir sendikada degişmez lider kadrosunun varolması, aşağıdan yukarıda ciddi bir gelişmenin olmadığını, yanlı sendika içinde bürokratik bir oligarsının yukarıda ortaya attıran ilkeyi yürütmem fonksiyonunu başardığının kesin delildir. Bu ilkeyi kabul etmeyen Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu dahi, maalesef, emperyalizmin tehditleri altında büyük ölçüde bürokratik bir yönetimde kaymıştır. Onlar da artık aşağıdan yukarıda bir gelişmenin gerçekçi yollarını bulmak zorundadırlar.

T

ÜRK - İş'in tarihi sınıfsız toplum hikayesi, sermaye ve emek arasında bir bulunmadığı, yani birbirini tamamladığı hikayesi, böylece sınıf mücadeleinin gerekliliği iddiasına varmaktadır, ve bu çerçeveye içinde «sendikaların politika dışında kalması» olarak özetleyebilceğimiz genel ilkesiyle, Türk - İş yöneticileri, Türkiye işçi sınıfının yerli ve yabancılar tarafından sınırlılmesinden, Türkiye'de sosyal maliyetin son derece yüksek emperyalist montaj sanayisinin kurulmasından, bizim hesapladığımız üzere işsizliğin gitikçe artmasından, imalat kesiminde çalışan işçilerin nisbi fazla olmasından, hatta bazı kesimlerde mutlak fakirleşmeden tarih öndeşinde sorumludurlar. Bugünkü döneminde Türk - İş'in başkan ve genel sekreteri bürokratların temsilcisi sendikalar olarak «kol kırır yer içinde kahr» sloganıyla yerli ve yabancı sermayenin istediği yörüngeye kalmışlar ve böylece politikanın dışında kaldıklarını sanmışlardır. Fakat bundan kısa bir süre önce Pasa ve Ecevit kendilerini, sanki içinde degilermiş gibi, partilerine ve politikaya çağrılarak buna neden kargı çekmedi? Şimdi CHP paralelinde sokaga dökülmekten sözetsiz neye? Türk - İş'te şu anda bir koalisyon mevcuttur. Bu CHP ve AP taraftarı sendikacilar koalisyonudur. Bu koalisyon bizim bir sadece beri sözümüz ettigimiz ekonomide mevcut, politikada da şimdilik kurulmaya çalışılan koalisyondan çok önce teşekkür etmiştir.

Süleyman Demirel ve Seyfi ÖzTÜRK endişe etmesinler. Türk - İş'in bugünkü işbirlikçi yöneticiler işçileri sokaga dökemez. Dökerse de, bu bir CHP tertibinden ibaret kalır. İşçi sınıfı sokaga dökülfürse, kendi devrimci eylemi içinde ve tarihi sorumlulukları açık olan işbirlikçi sendikacilar bertaraf ederek dökülür!

ENDONEZYA KATLİAMI II

• Komünist kıymından canını kurtarın toplama kamplarında süründürülen mahkumlar. Endonezya Hükümeti geçen hafta bir açıklama yaparak bunların serbest bırakılacağına açıklamıştır. Bu bir milyona yakın insanın katledilmesinin dünya kamuoyunda yarattığı olumsuz izlenimleri örtbas etmek üzere başvurulmuş bir taktiktir.

• Kadın mahkumlar, ayri kamplarda toplanmış olup gayriinsan şartlar altında yaşamaktadır. Bu mahkumlar sık sık işkenceye tabi tutulmaktadır.

yara harek

Röportaj: Barbro KARABUDA

Fotoğraf: Güneş KARABUDA

FANATİKLER, yasaların izin verdiği müslüman partilerin en önemlisi olan Nahdatul Ulema'da toplanmışlardır. İhliklerine kadar güdümlü bir politikayla beyinleri yikanan müslüman partiler ve onun mensupları, komünistlere ve sempatizanlarına karşı kullanılarak beg ay gibi bir süre içinde insanlık tarihinin en humar katliamlarından birine alet edilmişlerdir.

Ulema, dini bütün müslümanlara komünistlerin «kafir - habir» (savaş hainleri) sayılmalari yolunda fetva vermişti. Kafirlar ise, geleneğe göre, acımadan katledilmeleri vacipti. Yine dini bütün bir müslüman için «chain»lerin ölüsünü görmek de caiz degildi.

1965 yılının ekim, kasım ve aralık, 1966'nın ocak aylarında Endonezya'da müslümanlar(!)ın kafirlere (!) karşı girişikleri amansız savag, misli görülmemiş dehbet dileylerine ulaşmıştır. Kafirlere karşı girişik harekat çok geçmeden eski kinleri galevana getirerek yerel çkar grupları arasında acımasız bir kişisel hesaplaşmaya dönüştürüldü.

Kutsal savasın en yüksek dehbet düzeyine ulaşlığı kasım ayında «katilam» yeni bir isimle anılmaya başlamıştı. STORMKING uygulaması... Başka bir deyisle, «lamba ışığı cinayeti»...

Stormking, ulkeye Holanda'lıların getirdiği olduğu bir tür gaz lambasına verilen ismidir. Geceleri pırıncıklarla yada cengelin ağaçsız alanlarında gördilen «lamba ışığı», meşum olayın habercisi sayılıyordu. Köy halkı bir önceki ekurban şöleninin iblis gösterisine uğlıyordu. Kurbanlar, gazı lambasının donuk ışığında bir ağaç bağlamıyor, fırıldıkları zaman «cellatlar», keskin bıçaklarını acımasız, dindarlarının sahdamalarına daldırıyorlardı. Tanıkların söylemeklerine göre, kurbanlar eğik demeden, vekar içinde ölümlü kabul ediyorlardı. Ölüme böylece vekar içinde gitmeleri sadece «komünist» olmalarından değil, Javalı olmalarından da geliyordu. Javalılığın alnyazısı önde tevekkil, yaşamın birinci ve vazgeçilmez koşuluuydu.

Cesetler ya cinayet yerinde çürümeğe bırakılıyor yada en yakın nehre atılıyor.

Endonezya'da 1965 Kasım'ında, Solo'da yada Sumatra'da nehirlerin cezetten tıkandığı hâlde halkın ağızında...

Lamba ışığında cinayet gösterisi başladığında «chain», secede ederek «ko-

lime-i şahadet» getiriyordu. Bu beklenmedik olay karısında cellatlar ne yapacaklarını bilemiyor, gaskinlikten buçaklarını kullanamaz hale geliyorlardı. Kurban komünistti, ama aynı zamanda müslümandı. Cellatların aldığı emir ise «chain»lerin öldürülmesiydi. Bu güç mesele nasıl halledilecekti?

Ulema, din bilgileri uzun teologik tartışmalardan sonra meseleye gözüm-yolu bulmakta gecikmediler:

— Biz müslümanların görevi, kafiri yoketmektir. Bunlar gergi kelime-i şahadet getiriyorlar. Ve bu nedenle de, eğer kuramus kuralları uygulanırsa, «müslüman» sayılmalari gerekdir, ama bunlar kelime-i şahadetlerinde samimi midirler? Bunu bilmiyoruz. Bu durumda görevimiz onları yoketmektir. İnsan olarak bir hatamız varsa «her tanrı büyüktür. Bizi bağışlar! ■

«Yarasas», Endonezya Ordusu'nun tipki yarasası gibi geceleri ortaya çıkan özel cinayet birlikleridir. 1965 yılının son aylarından 1969'a uzanan ve bugün hâlde ülkenin şurasında burasında sürüp giden korkunç katliamın vuruğu gidi, «Yarasas» adı verilen bu cellat birlikleri olmuştu.

Yakıcı güneşin çekilipli yerini aldatıcı bir sükünete bıraktığı günbitiminde Jakarta, Yarasas Ordusu'nun, büyük bir sessizlik içinde, sorguya, ikincisi yada zindanlara sürüklenen «siyasi mahkumlar»ın üstine gullandığı tanık olur.

«Kimse bunu açıkça söylemeye dili varmuyor gergi, ama korku her insanın gözünde...»

Jakarta bugün, seyahat yada halkla ilişkili kurma bakımından özgür bir

Ozenti II

Bugün halkımız komünistlere, soleulara, anarşistlere iste bu şamazı indirmek için adeta sabırsızlanmaktadır. Herseyi umutsuz bile, katıyan Endonezya'yı hatırlımdan çıkarmayız. Türkiye'nin bu mevzuda daha tecrübeli olduğunu hesaba katınız.

N. MUSTAFA POLAT
(Sabah - 1.8.1968)

Sat

Endonezya'da geceleri Yarasa harekâtına gikan orduya mensup yarasası birliklerinden bir grup Jakarta Sokaklarında devriye geziyor (üstte) ve Barbro Karabuda bir toplama kampında mahkumlarla görüşüyor (yanda)

Endonezya pasaportu alabiliyorlardı. Ama şimdi bunun için gerçek bir servet lazımdır.

Mahallenin dükkanlarını süsleyen Çin yazılarının şimdi yerinde yeller esiyor. Endonezya'da yaşayan her Çinli, adını bir Endonezya adıyla değiştirmek zorunda. Uygulanmak istenen «gönlüllü bir kaynaşma» politikası, Endonezya başka ırkların varlığına lahammül edemiyor

«Ya zorda Endonezya ırkıyla kaynaşmak, ya ülke dışına yada zindanla atılmak.. Biz Çiniller bu iki sık arasında seçim yapmak durumundayız. Ayrıca Endonezya'da yaşayan Çinli her zaman tedirgindir. Komünistlerle patlak veren her çatışmanın cezasını biz çekteriz. Bizler Endonezya'da doğduk. Burası bizaz da bizim vatanımız. Çinli olmamız, mutlaka komünist olmamız gerektirmez. Tam tersine coğumuz kapital sahibi, varlıkla insanızıza

1950 yıllarında Çin Halk Cumhuriyeti, Endonezya'da yaşayan Çinilleri anavatanelerini ziyaret ederek gelişimi bizzat yerinde görmeye çağrılmıştı. Binlerce Çinli bu sansı degerlendirdi.

«Bununla birlikte çok sayıda Çinli artık yaşayışlarını değiştirmek istemiyordu. Kapitalist sisteme iyice uyuşmuştu çogu. Aramızda Endonezya'nın komünist olması için çaba gösterenler de yok değildi. Varsak: ailelerin çocukları bunlar arasında sayılabilir. Ama biz genel olarak vatanseveriz. Bunun için komünist olmamız gerek yok. Kişliğimizi para ile ispatla ittidik. Bu yüzden bütün şimşekleri üzərinize çekiyoruz. Bu, bazen reaksiyoner, bazen de komünistik bahapesyle oluyor. Dehşetin yüzü sürekli olarak değişiyor..»

Bir Endonezyalı politikacaya göre Çiniller arasında «chain» çikmasa hemen hemen mümkün değil. Çiniller birbirlerine, arkadaşlığa çok bağlı.

«Bir Çinlinin bir arkadaşını eleverdiği görülmemiştir. Aralarında müthiş bir dayanışma vardır Çinillerin. O hiç anlamadığımız dilleriley apayrı bir dünyamızı insanları... İlerine gitmek ne yaptıklarını anlamak çok güç..»

Endonezya zindanlarındaki Çiniller, ordunun küçük rütbeli subayıları «çin bitip tükenmez bir gelir kaynagi. Bular, mahkumların ailelerinden çeşitli vaadlerle para sizdirmekta:

«Siz parayı verin, gerisi kolay.. Gerekli miktarı verirseniz, işkenceden kurtulabilir.. Bir gecelik özgürlüğe ne kadar verebilirsiniz?»

Endonezya zindanlarındaki Çinilerin alınıyazı da bu.. Yakınları 15 yıldır esir kamplarında tutuklu olan çok sayıda Çinli allenin «risvesse» para yetirtmek için evlerini, bakkalarını satıkları söyleşisi çok yaygın.

Dehşet ve korku Endonezya uyumunun ilklerine işlemis. Kimsenin kimseye güveni kalmamış..

Endonezya yurttaş, nayatsu hissini etmek için ordu tarafından verilen ve 1965'ten bu yana yasaklanan olağan Endonezya Komünist Partisi'yle ilişkisi bulunmadığını tevkif eden bir belgeye sahip olmak zorundadır.

İş kapısını açan bu belgeye göre etmek tabii ki kolay değil. Bu iş çok büyük sayıda parayı rözdən elde etmek gereklidir.

Java'nın merkezinde oturan Samarang şehrinde ordu, hala battaniye olan yada öldürülen komünistlerin kollarını, karılarını genelevlerde gidermeye zorlamaktır. Kadınlar içe girecek kimlik kartları karşılığında da günün tellallarının elde ettikleri kazancın önemli bir bölümünü cebe indirmektedir.

Yarasası birlikleri Jakarta'da da sessiz çalışmaktadır. Binbaş Djoen, «Öbür şehirlerde herkes yaptığı işe devam ediyor. Biz konuşmaktan çok lekeyiz..» diyor. Binbaşın söylemediklerine inanmak lazımdır. Jakarta'da tek başına 300 bin komünist sempatisanzı 77. bölüm adasına sevkeden bizzat kendisidir.

«Pulau Mati Ölüm Adası'na nereye gönderilenlerin sayısı kaç?»

«Çok değil.. 5600 civarında.»

«Peki ya ötekiler?»

«1965 darbesinden iki ay öncesi Komünist Partisi'nin kuruluş yıldönümü şenliklerine katılan sen değil misin? Jakarta'yı bir baştan öbür uçağın Komünist Partisi Lideri Aden ve Başkan Sukarno'yu alışıysayan yüzlerce militan arasında sen yok musun?»

«Evet vardım. Oradaydım.»

«Universitede arkadaşların arasında komünist militanlar yok muydu?»

«Vardı. Ekonomi bölümündeki grupları 10 kişiydi...»

«Arkadaşlığınız nasıl? İyi misiniz?»

«Evet, hepimiz çok iyi arkadaşız.»

«Sobra ne oldu?»

«Bir gece hepşini orduya teslim ettim. O gün bugün seslerini duyanmadım.»

«Peki ama onlar arkadaşlarınız değil midiler?»

«Hayır, artık degildiler!»

Bir Endonezyalı öğrenci böyle soruyordu sorularını.

Gelecek Hafta

PURWODADI SKANDALI

şehir. Ama kimsenin, hükümetin «komünist oldukları» bahanesiyle bir milyon insanı koyun boğazlar gibi katlettiğinden söz etmeye cesareti yok. Hala sürüp giden «komünist avı» yada zindanları, esir kamplarını dolduran 150 bin siyasi mahkum konusunda da aynı şey... Korkudan dili tutulmuş herkesin..

«Avrupa'da sizler, dehşet günlerinin artık gerilerde kaldıgını inanırsınız, doğal olarak.. Hükümetin istediği de bu zaten, Aksini söylemeye kim cesaret edebilir? Oysa katliam oralarда bergen sürüp gitmektedir. Binlerce insan hâlâ bogazlamaktadır. İki yıl önce yarasaların gelip beni ilk kez sorguya çektilerinden bu yana gözlerime uyku girmiyor. O gün bugün tam dört kez zindanı boyladım. Ama her defasında, nüfuzu tamdıklarını sayesinde postu kurtardım. Tabii herkes benim inanıklarını sahip değil. Zengin bir sadamın ben. Ama aynı zamanda Çinliyim. Endonezya'da Çinillerin durumu daha da karışık. Çünkü komünist olup olmamamı yamsıra bir le ayrı bir irk tanım söz konusu..»

«Endonezyalılar bizden nefret ederler. İş hayatındaki başarılarımıza cezekerler. Hitler'in Almanya'da Yahudileri yoketmesi gibi, onlar da bizi yok etmek için can atalar. Bizi Asya'nın Yahudileri olarak görmelerinin nedeni bu...»

1965 yıl başında patlak veren olaylardan bu yana çok sayıda Çinli,

Endonezya'yı terketmiştir. Ama bu tabii kolay olmamış ve Çinli işadamıları ülkeyi terketmek için Endonezya Muhaceret Servislerine muazzam meblaglar ödemez zorunda kalmışlardır.

Bugün Endonezya esir kamplarındaki Çinillerin sayısı 40 bine yakındır. Jakarta'daki Çin Mahallesi, çevresi demir parmaklıklarla çevrili, gerçek bir ghetto'dur. 1968'in ilk aylarında patlak veren olaylarda Çin Mahallesi yerle bir edilmiş, 20 Çinli öldürümüş, 400'se de yaralanmıştır.

Kurbaga bacağı yemegi konusunda ün yapan bir Çin lokantasının yanında bir büroda oturuyoruz. Karşıda, yoluñ öbür tarafında kırıza bir mabet var. Çiniller, yan sokakta kumarhaneye gitmeden bu kırmızı mağazeye uğruyorlar. Sansa dilemek için tanrıdan..

Jakarta Valisi Sadikin'in, şehri gizlilikte tutmak için givendiği gelir kaynaklarından biri de kumardan alınan vergi..

Günlerden Cuma, Şehir Alabildigine sessiz. Öğleden sonra yağmur bekliyor Jakarta...

«Endonezyalılar paramı satmamaya hiçbir şey yok.. Benim Endonezya pasaportum var. Ama 3 milyona yakın Çinli bugün yabancı pasaportu taşıyor hâlâ... Coğunu Pekin veriyor pasaportlarını. Birkaç yıl öncesine kadar Çiniller güçlük ekmeksizsin

Aybar, bürokrasi üzerine TiP'in görüşünü açıkladı

Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar, Parti teşkilatına aşağıdaki genelgeyi göndermiştir:

«CHP yöneticilerinin zanlı muvafakatıyla, Adalet Partisi İktidarı'nın milli bakiye sistemini kaldırın seçim kanunu değişikliği, iki büyük partinin münavebe ile veya birlikte devletin kaderini elinde tutması sonucunu sağlamak maksadın gütmüştür. Bugün için, bu iki partiden biri, büyük toprak ağalarının ve özellikle ithaiatçı, ihracatçı ve montajçı sermayedalarının çıkarlarını savunan Adalet Partisidir; ötekisi de, bürokratlar dedigimiz sınıfın, yan yüksek memurlarını teşkil ettiği sosyal grubun devleti tekeline tutmasını öngören Cumhuriyet Halk Partisidir.

Bu sosyal sınıflar veya grupların her üçü de, emekçi halk sınıflarının karşısındadır. Şöyledi ki, milli geliri çıkarlarına göre bölüştürüler; keza çalışma şartlarını kendi çıkarlarına göre düzenlerler.

Beri yandan, Adalet Partisi yöneticileri olsun, CHP yöneticileri olsun, emperyalizme bağlı bugünkü kapkaç kapitalist rejimden yanadırlar. Her ikisi de, NATO'dan ve İkili anlaşmalardan yanadırlar.

Böylece naktan sınıflara emekçi halk sınıflarını birbirinden ayıran çizgi, gayet açık ve seçik olarak ortaya çıkmaktadır. Türkiye'de hiçbir ekonomik veya sosyal mesele, yukarıda çizdiğimiz tablo gözönüne tutulmadıkça ve gidererek hakim sınıf durumunda bulunan ağa, komprador ve Amerikançı bürokratlar üçlüsü İktidardan düşürülmekçe çözümlenemez.

Bu durum kargasında, kim yazıyor ve dilişnürlerimiz Türkiye'nin meselelerinin bir sol KADRO'nun İktidara gelmesiyle çözümleneceği hususunda fikir birliği varmış görünmektedirler. Sanki sosyal sınıflar dışında 10'şunlularınlardan nüfuslu gibi, sol eğilimli aydınların bir siyasi kadro oluşturarak İktidara gelmeleri ile, meselelerimizin çözümleneceği

DOĞUDA HAKİM İLİŞKİ FEODAL Mİ, DEĞİL Mİ?
— Erdost, Semdinli Örneği'ni genelleştirmemiş diyor —

Şemdinli Örneği Üzerine Açıklama

Muzaffer ERDOST

SAYIN AHMET ARAS'ın ANT'ta (sayı: 125) yayınlanan «Doğu'da Üretim İlişkileri» adlı seri yazısında, «Şemdinli Örneği» arabaşlığı altında, Şemdinli ile ilgili yazılmasını eleştiren noktalara, cevap vermek isterim.

Şemdinli konusunda belli başlı iki yazım yayınlanmıştır: biri, «Şemdinli Röportaj» (Yeni, sayı: 172'den 189'a kadar), ikinci, «Şemdinli Aşiretlerinde Üretim İlişkileri» (Türk Solu, c. I, sayı: 22, 23, 24, 25). Sayın Aras, Şemdinli konusundaki yazalarımı, «yedi noktada» eleştirmiştir. Bu eleştirlere cevaplarım:

Sayın Aras'ın birinci iddiası: «1 — Yukarıda da belirtmiş olduğum gibi tamamen ayrı bir özellige sahip olan Hakkâri'nın bir kesiminde yapılan gözlemlerin neticeleri tüm bir bölgeye temsil edilemez - ki bu gözlemler çok kısa bir süreyle sınırlı olur.

«Şemdinli Aşiretlerinde Üretim İlişkileri» adlı yazının hem «Giriş» bölümünde şu cümleler vardır: «Burada, sunu da belirtmeliyim: bugün Şemdinli aşiretlerinde terk edilmiş olan bazı Üretim İlişkileri, Irak'da, özellikle Iran'da bazı aşiretlerde, henüz görülmektedir; fakat Şemdinli aşiretlerindeki Üretim İlişkilerinin, Doğu Anadolu'daki aşiretler yönünden, genel bir nitelik taşıyip taşmadığı, bizim bilgilerimiz dışında kalan ayrı bir çalışma konusudur.»

Buradan çıkan sonuç şudur: yazının iddia ettiği gibi, Şemdinli Örneğini, tüm bölgeye temsil etmemektedir. Bunu açıkça yazmışındır.

İkinci iddiası: «2 — Serf olarak nitelendirdiği «Kırmançolar» zümresi konusunda büyük bir hataya düşmüştür. «Kırmançolar» Kürtlerde bir zümre değil, «Kırmanç» lehçesini konuşan bütün Kürtlere verilen bir ismidir.

Yazımızda, bu konu ile ilgili kısımlardan bazıları, buraya aktaralım: «Aşiret, kabilelerden ve hiç bir kabileye mensup olmayan kirmançlardan meydana gelir. Bir mir veya aşiret reisi, yedi hatta on göbeğe kadar olan akrabaları olan pisagalar ile birlikte, aşiret reisi ailesini meydana getirir. Aşiret reisi ailesinin dışında ve fakat aynı kandan gelerek çoğalmış ailler, kabile adını alırlar ve kabileyi aşiret reisine bağlayan

sosyal unsur, kabile reisidir. Buna birin de, başka mirlerin yönetiminden çkarak, başka aşiret reislerinin baskısından kaçarak, bir aşiret içine gerek yerlesmiş bireyler, ailler ve kabileler, yeni geldikleri aşiret ile zamanla kaynaşırlar ve bunlar da aşiret üyesi sayılır; fakat aşiretin kanını tasFIadıkları için, ayrı ve düzük bir tabaka muamelesi görürler, bunlara Kırmanç (11) denir.»

Yukardaki paragrafta görüleceği gibi «(11)» yazılı bir dipnot vardır, ve bu (11) nolu dipnot söyledir: (11) Kürtlerin büyük bir boyu olan Kırmanç (Kurmanç) subesi ile, buradaki Kırmanç sözüñü birbirine karıştırmamak gereklidir. Burada, aşiret içinde, Kırmanç olmaktan başka hiç bir kanasa olmayanlar anlamında kullanılmaktadır.

Gene aynı yazımızın başka bir yerinde, «Halk, Kürtçe (Kirmanç subesi) konuşmaktadır.»

Bunlardan çıkan sonuç şudur ki, «Kırmanç» teriminin genişliği, bizim tarafımızdan iyi bilinmekte ve aynı zamanda, aşiretierde, bir aşiret reisine, bir pisagaya, bir kabile reisine «Kırmanç» diye hitap edilmektedir, ama aşiret ile kan birliği bulunanlara, aşiretlerde, «Kırmanç» diye hitap edilmektedir.

Üçüncü iddiası: «3 — Artık Ürtenin angarya yoluyla toprak sahibine geçmesi durumu varsa da çok cüzi ve sınırlıdır.»

Yazımızın üçüncü bölümünde, her aşiretin bugünkü durumu ayrı ayrı ele alınmış ve kimlere kimlere angarya yaptığı açıklanmıştır. Artık Ürtenin angarya yoluyla toprak sahibine geçmesinin çok cüzi olmuş olduğu meselesini bir yana bırakınız, yazımızda, Mirler ve serbest aşiretler döneminde, Mirlerin ve aşiret reislerinin geniş toprakları olmadığı belirtildi.

Ama bunu rağmen angarya, mirlerin veya aşiret reislerinin egemenlikleri altında bulunan bütün aşiretleri veya aşiretin angarya ödemekle yükümlü fizelerini kapsamaktadır. Yani angarya olan artı - Ürten, toprak sahiplerinin değil, büyük toprakları sahib olmayan mirlerin veya aşiret reislerinin elinde toplanmaktadır. Geniş topraklara sahip olan Seyhler ise, artı - Ürten, angarya olarak değil, Ürten - rant o-

jarak alıyorlardı. Üretim ilişkilerinde angaryanın mevcidiyeti söz konusudur, angaryanın azlığı veya çokluğu değil, angaryanın mevcidiyeti Üretim ilişkilerini niteler.

Dördüncü iddiası: «4 — Mirlerin Aşağı Mezopotamya'dan geldiklerini ve buralardan parçaya toprak satınalarak toprak sahibi olduklarını söylemektedir ki gerçeği ne derece yansıtığı bilinmemektedir, belge gösterilmesi gereklidir. Dolayısıyla bu şüpheli bir varsayımdır.»

Bu sözler yanlışdır. Çünkü: a) Mirlerin Irak işlerinden nasıl ve hangi yolu izleyerek geldiği, yazımızda açıkça belirtildiği gibi, bu konuda kaynak olarak, dipnot, hem Kürtler hakkında ve hem de Şemdinli hakkında araştırmaları bulunan B. Nikitin'in su yazısı gösterilmiştir: «B. Nikitin, «Şemdinli» En-

ANT
abonelerine
indirim

ANT'a abone olmak suretiyle dergimizi 86 Kurus'a okuyabileceğiniz gibi ANT YAYINLARının bütün kitaplarını da yüzde 20 indirimle satın alabilirsiniz. Yıllık 44, 6 aylık 22, 3 aylık 11 lira abone bedelinin «ANT - P. K. 934 - Sirkeci - İSTANBUL» adresine yollayınız. İndirimli kitap bedellerini de aynı adrese gönderiniz. Havale kağıdının arkasına istediğiniz kitapları isimlerini okunaklı olarak yazınız.

hususundaki bu iddialar üzerinde, dikkatle durulması gerekmektedir. Oysa bu, emekçi halk sınıflarını, tarihi ağırlıkları ve tarihteki rolleriyle değerlendirmeyen bir görseldir. Gerçekten, sosyolojik anamada bir İktidar değişikliği olmadan yarın işçiler, köylüler, küçük esnaf, zanaatkar ve küçük memurların emekçi sınıflar olarak agrıkhıları devlet yönetiminde hissettirmeden, Türkiye'de hiçbir kökü dönüşüm yapılımaz. Bundan dolayı halktan kopmuş bir sol kadronun İktidara gelmesi, meselelerimizi gözlemek söyle dursun, yen bir takım güçlüklerle, zorluklara sebebiyet verecektir.

Bu çok önemli noktayı gözden kaçıran bazı sol eğilimli düşünür ve yazarlarımız, bürokrasının yeni aldığı sol etikete aldanarak, Cumhuriyet Halk Partisinin İktidara gelmesini can ve gönülinden arzulamaktadır. Türkiye İşçi Partisini bütün kabası, emekçi sınıfları İktidara getirmektedir. Sosyalist aydın kadro, ancak böyle bir İktidarda yararlı işler görebilir. Emekçilerin çeki taşı gibi ağırlığı olmazsa, sol aydınlar kadrosunun ayağıları yerden kesilir ve neticede emekçi halk sınıflarının istirapları, dertleri azalacak yerde cogalabilir. Biz Türkiye sosyalizmi için ve emperyalizme karşı mücadele ederken, asıl görevimiz emekçi kitlelerinin bilinclenmesini hızlandırmak ve onları İktidara yolunda örgütlemek olduğunu asla gözden kaçırılmayız.

Süphesiz hangi sınıfa mensup olursa olsun, emekten yana, halktan yana olan herkesse saflarımızı açtık. Türkiye'nin bugün içinde bulunduğu devrimci ortamda, her sınıf ve tabakadan, özellikle yüksek memurlar grubundan olup da halktan, emekten yana mücadeleye katılan devrimci kimse vardır. Ayrıca somut olaylarda, devrimci bir tutum ve davranış içine girenler de vardır. Elbette TiP bu durumlara gerçekçi olarak değerlendirmeye ve bu gibilerle işbirliği yapmaya hazırız. Ama ne var ki, tarihi gelişimde bürokratlar tabakasının özel bir yeri bulunmamaktadır. Ve her halde, sol akımın liderliğinin bürokrat tabakayı bırakılmayıcağı, yakın tarihimize doğrudan bir gerçekktir.

İste Türkiye İşçi Partisiyle, bütün öteki partiler arasında mevcut olan fark, bu noktada toplanmaktadır.

Abdülhâmit Han bîle

DOĞU'DA ANGARYA VAR MIDİR?
— Erdest'a göre angarya üretim ilişkisini nitiyor —

Cyclopædie de l'Islam, c. VI. s. 313-315. (Bu makale, İslâm Ansiklopedisi'nin Türkçe yayılmasına alınmamıştır.) Demek ki, Mirlerin kökenlerine ait bilgiler hakkında, yazımızda kaynak gösterilmiştir, b) Yazar, Mirlerin «toprak satınalarak toprak sahibi oldukları» söylemini iddia etmektedir; bu, tamamen yanlıştır. Çünkü, Mirler, aşiretler üzerindeki egemenliklerini «cebir» yoluyla kurmuşlardır ve bu husus, yazımızda sadece belirtilemiştir. Toprakları satın alarak toprak sahibi olanlar Mirler değil, Mirlerin egemenliklerine son veren Sadat Nehri ailesidir, yani Seyhlerdir. Bu da yazımızda anlatılmaktır, ve Muhammed Sîdîk zamanında, ailenin sahip olduğu toprakların nasıl ve hangi fiyatlara alındığına dair, canlı tanıkların ifadelerine dayanarak çeşitli örnekler verilmektedir.

Beşinci iddia: «5 — Nakşbendi tarikatının birkaç büyük kolundan biri olan «Seyit Ta-

haé Nerye'nin bölgelerdeki bütün diğer tarikatların başı olarak gösterilmesinde yine hataya düşmüştür.»

Gerek «Şemdinli Röportajı» adlı seri yazımızda, gerek «Şemdinli Aşiretlerinde Üretim İlişkileri» adlı yazımızda belirttiğim gibi, Mevlana Halîd'in halifesi olan Seyit Tâha, Şemdinli'nin eski ilçe merkezi olan Nehri'de faaliyette bulunmuştur ve 1880 hareketinin lideri Seyh Ubeydullah, Seyit Tâha'nın oğludur; Kürt Teâli Cemiyeti Başkanı ve Ayan Meclisi Başkanı olup daha sonra Seyh Sait hareketinin siyasi lideri olduğu ismâdi ile İdâm edilen Seyit Abdulkadir, Seyit Tâha'nın torunuştur. Yazarın iddiasının nası hâl bir esasa dayanmadığını göstermek bakımından bir iki noktayı burada nakletmemize izin verilsin. Kâsim Kufrâh, Nakşbendiliğin Kuruluş ve Yayılışı (Doktoratezi, 1949, Türkîyat Enstitüsü Kitâbı) adlı eserinde, Nakşbendi tarikatını yâymak için lâcâze verilerek görevlendirilenleri anlatırken söyle devam eder: «Sârkî Anadolu'daki hâlfelerin en ileri gelenleri al-Sayîd, al-Seyh Abd Allah, al-Sâmîzînî, al-Hakkâri (Seyh Abdüllâh) ile kardeşi oğlu al-Sayîd Tâha, al-Sâmîzînî, al-Hakkâri'dir (Seyit Tâha'dır). Halîdîkî bu hâvalide bu son zatın hâlfeleri vâstâsiyla yaşılmıştır.» (Adı geçen eser, s. 103.) Gene aynı eserde, Mevlana Halîd'in «Abd Allah al-Hakkâri (Seyh Abdüllâh) ve al-Sayîd Tâha al-Hakkâri (Seyit Tâha) vâstâsiyla tâmil Kûrdistan'ı nîfuzu altında bulundurduğu» (ayın eser, s. 183) yazılır. Ayrıca yazarın iddia ettiği gibi, Seyit Tâha, yazımızda, «bölgelerdeki bütün diğer tarikatların başı olarak» gösterilmemiştir. Böyle bir şey, gülünç olurdu. Çünkü, Nakşbendi tarikatı, elbetle diğer tarikatlarla mücadele halindedir, dolayısıyla bir Nakşbendi şeyhinin, diğer tarikatların başı olması söz konusu değildir.

Ayrıca iddia, «Kürtlerdeki aşiret sisteminin ilkel toplumda kan akrabâlığı bir tutulmaması yanlışına» dairdir.

Sultan Abdülhâmit Han bu ülkeyi 33 yıl yönetmiştir. (1876'da tahta çıkmış, 1909'da tahttan indirilmiştir). Tarihlere büyük bir müstebit ve despot olarak geçerdir. Osmanlı ülkesinin güçsüz ve karışık bir dönemde işbaşa geçtiği için elbet bir takım entrikelerle işleri yürütmuştur. Osmanlı aydınları Mesrutiyet'e büyük önem verdikleri, onu bir çeşit her şeyi çözümleyecek reçete saydıkları için Abdülhâmit ile sürgit anlaşmazlığa düşmüştür. Yok Mesrutiyeti ilan ettin, yok etmedi... gibilerden. 1876'da bir, 1908'de bir Mesrutiyet ilan edilmiştir. 33 yıl elbet büyük bir sayıdır. Bir ülkenin kaderine mutlak gibi görünen egemenlik kurmak, çok kimseyi darîtrır, çok kimseyi memnun eder. İki mesrutiyetin ilanı bu halka ne kazandırılmıştır? Halk gene aynı üretim araçlarını kullanmış, aynı üretim araçları ile sömürülmüştür. Mesrutiyetler Osmanlı aydınlarına dırır özgürlüğü vermiştir. Osmanlı aydınlarının üretim araçlarının kullanımını, gelişimini, halka dönük bir biçimde döndürülmesi konularında gelişici önerileri olmadığı gibi, bunların farkına bile varmamışlardır. Batıda üretim araçları el değiştirir, sınıf çatışmaları öne plana çıkarıken Osmanlı aydınları yeni gelişmeyi yok saymışlardır. Yeni emperyalizm dünyaya dal budak salarken Osmanlı ülkesi ince politika yüzünden toprak yitirmiştir.

Bize okullarda en büyük despotizmin Abdülhâmit döneminde geçtiğini öğretmişlerdir. Sonları hangi despotizm söz konusu olursa, Abdülhâmit döneminin bir stili ve benzetme yapılmıştır. Sûphesiz bir adamın 33 yıl söz sahibi olusunda bir despotizm vardır. Ama bu sayı Türk tarihinde sadece Abdülhâmit için söz konusu değildir. Abdülhâmit'ten daha uzun süre bu ülkeye söz sahibi olanlar olmuştur. Siyasi düzlemede birinci başka olmakla beraber süre olarak ikisini birbirî ile kıyaslamada yanlışlık olmaz. Despotizm üzerinden, ben İsmet Paşa'yla Abdülhâmit'i mukayese edeceğim. İsmet Paşa'nın, Anadolu İhtilâlin'e katıldığı Mustafa Kemal'den gelen bir telgraf üzerine, 19 Mart 1919'da baslar. Yani 50 yıldır, Anadolu İhtilâlinin bir devamı olan Birinci ve ikinci Cumhuriyetlerde kesin söz sahibidir. Ondan öncesi de vardır. İttihatçıların işbaşa geçmeleri üzerine, onlardan da önemli görevler almış, o zaman çekilen fotoğraflara dikkat edildiği zaman, Enver'in, Sakalî Cemal Paşa'nın yanlarında yer aldığı, bazı görüşmelere yetkiyle katıldığı görülür. Fakat biz gene bu süreyle, onun siyasi hayatının kesin kesitleri içinde saymamalı. Ondan sonra geçen 50 yıl çok önemli bir süredir. Abdülhâmit'ten de 17 yıl fazla, 50 yıl, bu ülkenin kaderine egemen olmuş bir insan, siyasi bakımından olusun, üretim araçlarının gelişmesi ve eldeğitmeye bakımından olusun, ne yapmıştır? Demokrasi, tek partili rejim, fasîlîm, siyasi özgürlüklerin kullanılması, çok partili siyasi rejime geçiş, 27 Mayıs 1960 Devrimi, ondan sonraki Başkanlığı yolları, Demokratların siyasi haklarından yoksun bırakılışı ve siyasi haklarının geri verilmesi, Demirel yönetimi bir çökümaza sokmuş, bütün bunlarda

Ismet Paşa'nın aldığı puan ve geçtiği yol nedir? Bu ülkeye, dolaylı ve dolayız Ismet Paşa katılışlarının ne yararı olmuştur? Üretim araçları kimin elinde kalmış, üretilenlerden en yüksek payı kim almış, spekülatif ekonomik dalgalanmalardan hangi kesimler yarananmış, ulusal kültür kimlerin elinde yoğunlaşmış, (yayın hale gelmemiş), okuma yazma oranında artış olmamış, nüfus artmış, bu na ters orantılı olarak gelir gündengine düşmüş, memleket Balkan ülkelerinin de gerisinde bir düzleme neden düşmüştür? Bütün bunlarda, 50 yıl Türk politikasına müdahale eden bir adamın payı nedir? Abdülhâmit despotizminden de fazla bir despotizm değil midir bu?

Bugün İsmet Paşa CHP'de kadıri mutlaktır. CHP'deki son olaylar parti iş demokrası olmadığını, tek adamın sözünün geçerli olduğunu göstermiştir. İtiraz edenleri Haysiyet Divanları beklemektedir. Ülke, ülkenin başı, iktidar partisi, iktidar partisinin başı, zinde güçler, her İsmet Paşa despotizmi ile karşı karşıyadırlar. Gece yarısı, Başkana muhtaşa gönderecek kadar gidisi azıtmıştır. (Mustafâ'ı Metaksas'a savas notası bir gece yarısı uyardıracak verdirmiştir). Bugün demokrasi sanki işlemiyormuş gibi (kendi anlayışına göre işlemiyormuş gibi):

«Demokrasi kimse ei dokundurulmâyaçtur..» demektedir. Bu sözler te tehdit ettiği vaktiyle dayandığı zinde güçlerdir. Hangi demokrasi? Kendi sözünün geçerli olduğu demokrasi! Yani af istedim, af çıkacak; kanun istedim, kanun çıkaracak; kafasında bir entrîk kurduyu o yürüyecek, yürütülecek! Onun anladığını demokrasi bu! 32 milyonlu nüfuslu Türkiye'ye millî gelirden düşen pay 290 dolarmış, analfabetizm oranı yüzde 62'ymış. Ulusal bağımsızlık yitirilmiş. Adana Hava alâmanına Türkün uçağı inemiyormuş, madenler, yeralı ve yeraltı servetleri emperyalizmin elindeyim; toprak ilişkilerinde feodal düzen sürgütmüş, çağdaş kültürden yoksunmuşuz, memleketin bürokrat ve aydınlarının ağızını biçak açmıyorum, bunların hiç biri umurunda değildir. Bir Osmanlı Paşa azametyle, bütüsüpleri elinde tutarak dedigim dâdiktir dündündü çalmaktadır. Sultan Abdülhâmit Han bîle bu kadarını, bu kadar uzun süre sürdürmemiştir.

31 Mart benzetmesi Sultan Abdülhâmit için de vardır, onun için de... Kıbrîs çkartmasında olduğu gibi, askeri başarısızlık Sultan Abdülhâmit Han için de vardır, onun için de. Halkı căhil komak ve ulusal çırakları ile mesgul etmemek. Abdülhâmit içine de vardır, onun içinde... Benzetmede uymayan Mithat Paşa yerine, Celal Bayar'ın konmasından Benzetmede uyuyan Menderes'in asılmasıdır.

Sultan Abdülhâmit Han'ın 33 yıllık despotizmini. İsmet Paşa'nın dolaylı doyasız 50 yılı, arada ne fark var? Türk zinde güçlerinin ve genç Demirel'in dikkatini bir de bu yöne çekmek ister. Hadi, Sultan Hamit Han, dedeleri Al Osman'ının kılıç zoruya aldığı bir haracı yiip tüketiyordu. Bu hangi envanteri, kimin adına bu çıkmazlara sokmaktadır?

Bu konoda, «Şemdinli Aşiretlerinde Üretim İlişkileri» adlı yazımızda verdiğim bilgiler, hemen yukarıda yazılan ikinci iddiâsına cevap olarak aktardığım paragrafta da görüleceğidi gibi, bizim, bölgeden topladığımız dokümana dayanan tespitlerdir; geniş ve ayrıntılı bir şekilde izah edilmiştir. Yanlış tespitler varsa, bu, tespitlerimizin yanlışlığı gösterilerek ispat edilmek gereklidir.

Yedinci ve son iddia sudur: «7 — Kuzey Irak'ta hareketin bir aşiretin önderliğinde başlamış olduğu doğrudur. Fakat bu hareketin bir aşiret hareketi

halinde kaldığı iddiası yanlıştır. Hareket bu günkü durumuyla ulusal bir hareketdir.»

Şemdinli Röportaj adlı seri yazımızda «Şemdin»nin Dîvî Komşuları» adlı bölümde, Molla Mustafa Berzâni üzerinde geniş bir şekilde durulmuştur. Bu yazılarında bazı yanlışlar var, bu yanlışları düzeltmek için doküman anıyorum, buluyorum, tashihlerimi yapıyorum. Yazının yayınladığı tarihinde, Molla Mustafa Berzâni'nin komşu Kürt aşiretleriyle çarşımakta olduğunu ve Irak hükümetinin, Molla Mustafa'ya karşı, komşu Kürt aşiretlerini

nâsi ve ne şekilde desteklediğini belirtim. Ama, bu hareketlerin, ulusal bir hareketin olup olmadığı katıyon tâbi madim. Yani 1965'te yazıldığım 1966'da yayınlandı. O zaman, Ulusal meselenin sosyalist söyleşiliğini yapacak bilgiden yoksundum ve yazı, o günkü bilgimiz ve kültürümüz çerçevesinde yazılmıştır. Ama yazının iddia ettiği gibi, adı geçen yazılarında, Molla Mustafa Berzâni'nin hareketinin ulusal niteliği hakkında bir yorumda bulunmadım; bir devlet kurup kurulacağımı, ne gibi güçlüklerle karşı karşıya olduğunu yazdım.

TARİH BENİ BERAAT ETTİRECEKTİR

Fidel Castro: Moncada baskınından sonra baptiste

ANT YAYINLARI tarafından yayınlanan DINLE YANKEE adlı kitapta, Fidel Castro'nun Moncada Baskını'dan sonra Batista'nın mahkemesinde yaptığı ünlü «La Historia me absolverá!» (TARİH BENİ BE-RAAT ETTİRECEKTİR) başlıklı savunmasının son sözleri:

“... Sayın yargıçlar, şu anda savunmamın sonuna gelmiş bulunuyorum. Ne var ki, sözlerimi, ahlaklılaşmış şekilde, samığın serbest bırakılmasını istemekle bitirmeyeceğim. Yoldaşlarım, Isla de Pinos'un yüzdüzüklü hücrelerinde acıyan kıvrınlıklarken, sizlerden serbest bırakılmamı isteye-

mezdim. Kendilerinin ahnyazasını paylaşabilmem için gonderiniz beni de oraya! Bir katil ve hırsızın başkan olduğu bir cumhuriyette, dırılık kişilerin yerinin ya mezar yada cezaevi olduğunu anlayabilmek zor birsey olmasa gerek...

Ortada hâlâ, benim durumumdan daha da ciddî olan çözümlenmemiş bir sorun bulunmaktadır. Bu sorun, bugüne dek bir esini duymadığımız toplu cinayetlerden, yanı 70 vatandaşın hayatıca öldürülmesinden doğmuş bulunuyor. Elinde, vatandaşları, devamlı korku ve dehşet saçan silahıyla, SUÇLU, hâlâ serbest olarak ortakta dolayıyor. Şayet korkaklık yada yapılan baskınlar yüzünden, kanunlar

DINLE YANKEE!

Dünya kapitalistlerinin başı Watson, önceki hafta dünyasın
teydan okuyarak uluslararası korporasyonları ve emperyalizmi savunmuştur. ANT YAYINLAR'ının bu hafta yarayılmadığı DİNLE YANKEE kitabı, Küba devrimcilerini doğrudan Amerikan emperyalizmine en susturucu şamar vermektedir. Kitabın başında, yazarı Amerikalı Wright Mills'in bellirtiliği gibi, eser Küba devrimcilerinin öfkeli sesiyle dille getirmekle beraber, kapsamı Küba'dan daha genişdir. Bugün Küba'nın sesi, acı uluslar blokunun sesidir. Ve Küba devrimci bu blok adına en etkili biçimde konuşmaktadır. Latin Amerika'da olduğu gibi, Afrika'da da, Asya'da da insanlar bu sesin arkasında, daha önce hiç tamadıkları蠢蠢 bir öfke içinde günden güne gülenmektedirler. Küba devrimcisinden Yankee'ye mektuplar şeklinde yazılan DİNLE YANKEE kitabı arkasında, ayrıca Fidel Castro'nun başarısız Moncada baskınından sonra, Batista'nın mahkemesi içinde yaptığı ünlü «TARİH BENİ BERAAT ETTİRİRECEKTİR» savunması ve Leo Huberman'ın «SOSYALİST KÜBA» adlı incelemesi yer almaktadır. İnci Özgürden ve Doğan Özgürden'in türkçe çevirdiği DİNLE YANKEE kitabımdan bir bölümün özet olarak okurlarınızza sunuyorum:

Dingle Yankee!

Kim olursan ol, sansa kızmıyor, hatta seni tamamıyoruz bile. Nasıl tanyabiliriz ki? Bildiğimiz Kuzey Amerika, Cincinnati'nin kenar mahallelerindeki Amerika değil. Onları bilmemi e, tanımamaza imkân da yok. Bildiğimiz tek şey. Yankee emperyalizmi! Bu sadece lafta değil, gülünç vagabundumza, kendisini hissettiren bir gerçek. Aylak turistler, sekertekelleri, Amerika'nın başımızın telbesi ettiği Batista diktatörüğü; işsizlik, pis kulüplerde sefıl bir hayat... İşte Amerika denince akunma şanları!

Bir an birbirimizi nasıl tanıyalım, baturaklarda:

1950'lerde onbinlerce Amerikalı Havana'ya gelmişti. Bir kısımımız bizim adım atamadığımız plajlarda glineşti. Bir kısmız da kumar oynamaya ve kadınlarımıza döşüp kalkmaya gelmişti. Soğuk Yankee kışından uzaktaki tatlı yerlerimize de ginenlenen Amerikalılar köşebaslarında boyun bükerek

Ama bittin bunlar
seyrettik. Bazilarimiz
para da dilendi, actic
onlardan cinkil...
bitti ar-

Neseli turist şehri Havansa, eskiden bir günahlar diyarı idi. Her katolik gibi, biz Külbahilar da günahın ne demek olduğunu pekâlâ biliyorduk. Billyorduk ama, Havana'da günah, spara demekti! Ve 12-14 yaşlarındaki kızlar için genelevlerin bütün içgenciliği, kendi boholarından daha yegdi. Prado'da ve Virtuese adlı dar sokakta pezevenkler, kızları sans peşkes çekiyor, Batista ile üşakları da bu kırkı işten avutalarını alıyorlardı.

Belki de Küba'daki kumar ve
fuhusun arkasında kimlerin ol-
duğunu hiçbir zaman duyma-
dınız. Kumar parasının büyük
kısımı, hükümetiniz ve tekeli-
riniz tarafından desteklenen si-
vantacı Küba Hükümeti'nin es-

One miyordu. Bir kısım da Chicago'lu, New York'lu ve Los Angeles'lı gangsterlerinin kesesini dolduruyordu. Orospu-
luk eden kızkardeşlerimize dediğiniz parazit arşanpayza, yine Batista'nın fedallerinin
tebine birikiyordu. Bu, gangsterler tarafından vırılıtlı bir
saçılıktı.

Küba'da Batista tiranlığının yillarda orospuluk eden tizkardeslerimizin sayısını timse kesinlikle söyleyemez. Tiranlığın devrilmesinden iki yıl önce 270 kadar genelev, odalarını saatle kiralayan düziner otel ve motel vardı. Ayrica, 700'den fazla bar da meseria'ria doldurulmuştu. (1) Bu da tâhişliğin ilk basamaklıydı. Her barda aşağı yukarı 12 meseria çalışmaktadır ve herbirinin günlük kazancı, 2.25 doları aşmazdı. Patronun ve hükümlünün payına düşen miktar ise günde 52 dolardan aşağı değil.

Aynı şey kumar için de söylemeli. Tam hesabını tutmak inkansızdır ama, adanın her yerinde onbinlerce kumar mak-

nesi para yutuyordu. Bu, tırgıların nüfuzlu kişileri tarafından doğrudan doğruya yada dolaylı olarak kontrol edilen mükemmel ve komple bir dolandırıcılık sistemiydi.

Evet, eski Havana, soğuk
kışlarınızdan uzaktaki tatil yerlerinizden biriydi. Ama dolanızdan ve azınlıklarınızdan ayın derecede uzak değildi. Küba'nın bu duruma düşmesine Batista'yı destekleyerek, gangsterlerin zengin turistlerinin azınlıklarıyla elinizden geldiğince yardım ettiğini

Ama bütün bunlar bitti Yankee!
Su gerçek kafana dangetme-
li; Biz bir çizgi çektiğim, oradan
geri çekilmeyeceğiz. Kendi ka-
nunlarınızı kendiniz yaptık ve
onlara silahlarınızla sahip çık-

Kızkardeşlerimiz artık Yankee'lere orospuluk etmeyecek! Belki zaman zaman akından, «Biz Küba'lıları, hiçbir şey yapmadık, kimse dive geçtiyor-

sun. Yanlış bir düşünce! Ülkerimizin tarihlerine bir göz atığının nasıl içiçe kenetlenmiş olduğunu açık saçık göreceksin. Tabii gerçekleri de... Biz bu gerçekleri Küba'daki kendi sefaletimizden olduğu kadar, Kuzey Amerika'larının kitaplarını da okardık.

İlk olarak 1848'de Küba'ya 100 milyon dolara satınalmıştı. Birkaç yıl sonra aynı geyl bir daha denediniz. Ama finançlarınız Küba'yı satmadı.

Birleşik Amerika tatmin olmamıştı. Güneyliler, ne bahasına olursa olsun, Küba'yı esaretleme altına almak istiyorlardı. Sanjınalma teşebbüsleri basarılı ulazamayınca, Birleşik Amerika temsilcileri «Ostend Manifestosunu» yayınladılar. Bunda Küba'nın Birleşik Amerika'nın coğrafi bir parçası olduğu öne sürülmüyordu ve «Eğer Birleşik Amerika Küba'yı satınalamazsa, tanrisal hukuk yüründen onu zorla elde etmek hakkına sahiptir» deniliyordu. Kısacası

e-güneylileriniz, Küba'yı iki peş-
eyalet haline getirmek istiyor-
lardı.

Fakat «manifesto» bir türkü gerçekleştiremedi. 1861 yılında glineyili köle sahipleriniz, tipki Meksika ve diğer Orta Amerika ülkeleri gibi, Küba'nda köle sahipleri tarafından illegal edilmesi ve glineyililerin ıllerine düşmesi zamanını kolamağa başladilar. Bu da bir türkü gerçekleşmedi. Kilba İspan-

...görülemedi. Küba İspanyol boyunduruğu altında kaldı. Biz Küba'lilar da bu boyunduruğa karşı çıktı. 1860'lar da ayaklanmamız başladı. Bu ayaklanmada Küba'liların uzun süre başarıya ulaşmadıkları doğrudur, tırlarımızın bombardımanı yaptığı doğrudur, ama bizim yoksullüğümüz fizerine Yankee İşadamlarının servetler yaptığı da doğrudur. İspanyollarla yaptığımız savaşlardan sonrası çok kontünde topraklarımızı çok düşük fiyatlarla yok bahasına kaptılar. On dokuzuncu yüzyılın son yirmi yılında Yankee bankerleri, bütün gerek plantasyonlarımıza el koymak için harekete geçtiler. 1896'da bizim sırıtmızdan 30 milyon dolar kazandılar, hatta belki de daha fazlasını... Aynızamanda Küba madenlerini, demiri, nikeli, manganezi ele geçirdiler. Bethlehem Steel ve Rockefeller Küba'yı satın alıyordu. Yirminci yüzyılın başlangıcında Yankee'lerin sahip olduğu gerek, tütilin ve madenlerin değeri 50 milyon doları buluyordu. Siz o zamanlar batıyi fethetmekle meşguldünüz, ama liste böyle bazilarınız da günde elaf etmisiydiniz.

Ve sonra, Yankee deniz piyadeleri çikageldi. Biz Latin Amerikalilarin bir sozlimuz vardir: «Once Yankee dolari, soura Yankee bayragi...» Gerekten de onceleti stzin hize vardum.

FIDEL CASTRO HALK ARASINDA
— 150 milyon Yankee'ye meydan okuyan bir ulusun lideri —

bütün ağırlığıyla suçlunun tepesine binmeyecek ve yine de bütün yargıçlar koltuklarında oturup istifa etmeyecek olsalarla, acıum sizlere!

Haince işkence ve tehditlerle dolu cezaevi yasantısının, herkes için olduğu gibi, benim için de güç olacağımı biliyorum. Ne var ki, 70 yoldaşının kanına giren o sefil diktatörün gazabından korkmadığım gibi, cezaevine girmekten de korkmuyorum.

Zararı yok, beni mahkum ediniz. La historia me absolvera!

Küba'lı kadınlar devrimden önce Yankee'lere oospuluk etmek zorunda kalyordu, bugün kendilerini devrime savunmaya adamlardır.

en geldiğini samyorduk. Ama yanladığımızı çok geçmeden anladık. 1901'de Birleşik Amerika Küba'yı Platt Anlaşması'na zorladı. Bu Platt Anlaşması, bizim hükümlerimiz haklarımızı tamamen ortadan kaldırıyordu. Hükümetiniz her ne titufta bulunmugsa, bunları Küba'nın içlerine karışmak ve Küba Hükümeti'nin yetkililerini sunurlamak için yaptığı anlaştı. Nitelikim Platt Anlaşması, Yankee'lere kendi mal mülkiyetini korumak gereğisiyle dilekçiler zaman elde silah Küba'ya girmek hakkını veriyordu... Ve bu hak kullanmış da!

Platt Anlaşması'ndan önce de, ilk defa 1899'da, İspanyolları henüz kovmuştu ki, generalinizden biri adamızı işgal etti. Yankee askerleri, Guantanomo Körfezi'nde yıldızı sadece 2 bin dolar kiralanan bir deniz fışını arkalarında bırakarak 1902'de gittiler.

Daha sonra tekrar ve tekrar geldiniz. Yankee birlikleri 1906'da geldiler, 1912'de geldiler, 1917'de gene geldiler. 1920'de artık birlikleriniz kulanmağa lüzum kalmadan hükümetimizi doğrudan doğruya kontrol altına alıştınız.

Bu defa da Yankee doları, Yankee bayrağını izliyor...

Sıddet ve para... Para ve sıddet... Yankee'lerin aklı fikri bunda mudur? Soruları çözmenin, halkın iş ilişkisi, senin deyiminin «dealingsin tek yolu sence bu mudur?

Hayır, belki de sen onlardan

değilsin. Ama ne yapalım ki, dışları bakanlığınız, şeker korporasyonlarınız ve Pentagon böyle düşünüyor. Senin bütün bunların karşısına çıkmak geremez mi? Senin hükümetin değil mi o?

Biz Küba'lılar pekala biliriz ki, bu çeşit Yankee müdahaleleri yalnız Küba'da olmadı. Dünyanın her yerinde, ama özellikle Latin Amerika'da Yankee'ler cirit atıyorlar. Senin generalinden biri, Smedley D. Butler, bir Amerikan dergisinde aynen sunları yazıyordu:

«Yurdumun en çevik askeri kuvveti olan deniz piyadelerinin bir mensubu olarak tam 33 yıl 4 ay aktif göreverde bulundum. Asteğmenlikten tıngeneralilige kadar büttili rütbelerde hizmet ettim... 1914'te Amerikan perol ekarları için Meksika ve özellikle Tampico'da yardımına koştum. Haiti ve Küba'yı, National City Bank'ın adamları için soğan yeri haline getirdim. 1909 - 1912 arasında Nicargua'yı, Brown Brothers'in tefciligine uçtum. 1916'da Dominik Cumhuriyeti'ni Amerikan şeker çukarlarına teslim ettim. 1903'te Honduras'ta Amerikan meye kumpanyalarının rahatlıkla at oynatmasını sağladım. »Bütün bu hizmetim süresince şerefler, madalyalar, terfilerle taftı edildim. Geriye baktağında, kendimi, Al Capone'den daha beter hissediyorum. O santajını sadece üç şehrin mahallelerinde sürdürdüğüm...

Biz deniz piyadeleri ise üç

kıtada cirit atıyordu.

Bunları söyleyen bir Küba devrimci değilidir, hele hele eğene yüksek atıp tutan bizim Fidel de değildir. Konuşan, sepiplerden biri, bir general, Amerikan Deniz Piyade Birliğinin Tıngenerali Smedley D. Butler'dır.

Şimdi gene Küba'ya dönemliyor. Dolar ve bayrak dalma atbagı, demistik. 1890'larda şeker üretiminin sadece yüzde 10'u Yankee'lerin fabrikalarından elde ediliyordu. Birinci Dünya Savaşı'ndan az önce bu oran üçte birde yükseldi, 1920'lerde ise üçte üçüncü idi...

1920'lerde soyguncu Küba politikacılari ve malimizde mül-

kiñde ei atan kapitalistlerdir, sizin tarihcilerinizin dediği gibi, emilyonlar dansı yapıyorlardı.

Bizim politikacılarnızı mursız ve usaklırlar. Sizin kapitalistleriniz ise, New York'un başlarında şereflı insanları... Birazmıklere şerbetini ödüyor ve bilyük parsayı kendileri ahıyorlardı. Ve biz Küba'lılar, her ikisinden de köleleriydik. Bizim tarihimizi yapan ve bizim hayatı yolumuzu ezen, kendi yapıklarımız veya yapamadıklarımız değildi. O, Ağrı Manahattan'ın direktör odalarında kararlaştırhırdı.

Ve biz bu adamların niçbirini bilmezdi.

ve bölücü eğilimin daha da belirlendiğini ileri sürmüştür.

Waldeck Rochet, Fransız Komünist Partisi'nin tartışma konusu meselelerdeki düşüncelerini de söyle açıklamıştır: «Partimiz her komünist partisinin bağımsız olması gereki ilkesine bağlı olduğu gibi, aynı zamanda proleter enternasyonalizmine bağlıdır.

«Komünist partileri bağımsız ve haka estir. Baskıcı yada «yönetilen» komünist partileri yoktur. Tipki komünist partilerinin bir yada birçok merkezden yönetilmesi durumu olmadığı, olamayacağı gibi...

«Her parti, marksist - leninist temelde ulusal koşulları, politikayı ve eylem biçimlerini gözden kaçırmasızın tam bir bağımsızlık içinde tayin eder.

«Yine aynı zamanda proleter enternasyonalizm de, her komünist partinin doktrin ve eyleminin birelmez parçasıdır. Partimizin sorumluluğu, Fransa'da emekçilerin savasını başarıyla ulaşmaktadır. Ama bu sorumluluk bize dünya devrimci işi hareketinin önemini ihmale götfürmez.

«Partimiz her zaman sosyalizmi kurmakta olan uluslararası, tarihî ilk sosyalist devleti sıfatını taşıyan ve bugün barış ve sosyalizm için savasta kesin rol oynayan Sovyetler Birliğiyle, sömürgecilige karşı savaşan, emperyalizmle tutucu rejimlerin kurbanı savaşçılara birlikte proleter enternasyonalizmine sarsılmaz bir bağmdır.»

Waldeck Rochet ve Gomulka'dan sonra Sovyetler Birliği Komünist Partisi Birinci Sekreteri Brejnev de yine aynı temaya, Sovyet - Çin anlaşmazlığına legimini ve Çin'i marksist - leninist çizgiden ayrılmak, uluslararası komünist hareketi zayıflatmakla, emperyalizmle paralel söylem içinde olmakla suçlamıştır.

Brejnev'in konuşmasından sonra söz alan Çavuşku, yine aynı temaya değinmekle birlikte bu kez «denge» politikasını daha yumuşak dozda tutmuş, özellikle Çek meselesine üstü kapalı bir biçimde dokunmakla yetinmiştir. Buna birlikte Romen liderinin, ortak bildiride Çin meselesinin formülləşməsində birliği ve bütünlüğü çağrıyı da içeren dengeli bir formülün bulunmasına karar olduğunu söylemek mümkünündür.

Öte yandan konferansta dünya komünist forumunun demokratik bir biçimde çalışması ve çeşitli düşüncelerin tartışma zemini bulması konusunda azami dikkat gösterildiği anlaşılmaktadır. Çek müdahalesinin uluslararası sosyalist harekete zararlı olduğunu öne süren Avusturalya Komünist Partisi delegesi Aarons'un demecinin Pravda'da yer almazı bu endişenin sadece bir gösteristen ibaret kalmadığını kanıtlayacak niteliktedir.

Moskova Konferansı, dünyadaki komünist hareketinin ideolojik plandaki sürüşmelere rağmen, ağırlığını duyan bir coğulukla uluslararası ve uluslararası sınırların tayininde ve emperyalizme mücadelede hareketin birliği gibi temel sorunlarda ortak bir çizgiye varma yönünde önemli adımlar atmıştır.

Moskova komünist zirvesi, herhalde Arnavutluk Komünist Partisi'nin organının iddia ettiği gibi ayırt ve bütünlüğe kavşagalar arasında geçmemiş ve kocaman Sovyet kurdu, öteki ülkelerin «küçük «çakallarını» gövdeye indirmemisti.

Hüseyin BAS

Yuzerini bir defa olsun görmemiştik.

Eğer «asırıga» sürüklendişsek, şunu bil ki, siz daha da aşırıga gittiniz.

Biz, birçok Latin Amerika ülkesinin tersine, gerek sizin Küba'ya yolladığınız sömürgeçilere, gerekse kendi Küba'lı sömürgeçilereimize karşı çıktı. Hala da karşıyız. Karşı çıkmaya da devam edeceğiz. Ne Oriente tepelerinin bir avuç sersemisi, ne de bir opera komisyonaktörleriyliz.

Bugün devrim Küba'da devam ediyor... Yarın da başka bir yerde devam ediyor olacak.

(1) Mesera - Bar kadın

KOMÜNİST ZİRVESİ

Moskova dünya komünist partileri konferansı, mevcut 90 partiden 74'ünün katılımıyla 5 Haziran'da Moskova'da başlamış bulunuyor.

Şu satırların yazılılığı sırasında, Kremlin'in Saint Georges salonunda toplantınum ikinci haftasını sürdürerek komünist zirvesi, çok sayıda gözlemcinin de altını çizdiği gibi, Sovyetler Birliği için önemli bir başarı olmuştur.

Öte yanda, konferansın bugüne kadarki gelişimine de bakılırsa, çoğu batı çevreleriley gauchiste unsurların undukları ideolojik çatışma, giderek uluslararası sosyalist akımda bölünme vuku bulmamıştır. Gerçi, konferansın ilk gününden itibaren ideolojik planda çeşitli tartışmalar olmuş değildir. Gerçekten de beklenildiği gibi, Çin - Sovyet anlaşmazlığı, adı pek açıkça anılmamasına rağmen, Çekoslovakya Meselesi ve bu iki temel sorunun uzantısında yer alan sosyalist hareketlerin genişliği, çok merkezilliği v.b. ideolojik mesele tartışma konusu olmuş, dejisik türkülerin komünist partileri bu konudaki görüşlerini açıklamışlardır.

Cekoslovakya Meselesi'ne ve Çekoslovakya'ya müdafalenin komünist hareketi zayıflatıguna değinen Avusturalya delegesinin çığı bir yana bırakılmış, konferansta ana tartışma teması Sovyet - Çin ideolojik çatışması teşkil etmiştir. Komünist partileri arasındaki ilişkiler, dünya komünist hareketinin ortak sorumluluğu, uluslararası meselelerde yada ulusal meselelerde yine bu temel tema platform alınarak değerlendirilmiştir.

Konferansta ideolojik alanındaki tartışmalarla ağırlıklı duylanan partiler, Sovyetler Birliği Komünist Partisi dışında Fransız, İtalyan, ve Romanya komünist partileri oldu.

Romanya Komünist Partisi'nin başı Çavuşku, daha ilk seanslarından itibaren Paraguay delegesinin Çin politikasını yermesi üzerine ilk çıkışını yaptı. Romanya Komünist Partisi'nin Birinci Sekreteri'ne göre, konferansın kapamışı ideolojik çatışma ve ayrılıkların bir yana bırakılarak bütünlük endişesiyle hareket edilmesine bağlıdır. Emperyalizmle savaş, barışın korunması, sosyal gelisme bunu gerektirmektedir. Komünistler ancak bu yolu izleyerek işçi sınıfına ve komünist hareketine karşı sorumluluklarını yeri ne getirmiş olurlar. Konferansta temsil edilmeyen bir partide karşı saldırya geçmek ise, komünist hareketin bütünlüğünü sağlamak ve ayrıkları gidermek olanaklarını çıkıma sokacaktır.

Bununla birlikte, öteden beri Yugoslavya, Çekoslovakya meselesi'nde olduğu gibi, Sovyet - Çin anlaşmazlığında da «denge» unsuru rolünü benimsenmiş ve bu denge politikasını uygulayan Çavuşku'nu uyarısına rağmen, konferansta kendisi önce Fransız Komünist Partisi Birinci Sekreteri Waldeck Rochet, sonra da Polonya Komünist Lideri Gomulka'nın konuşmaları ve Çin'in davrandırmaları ideolojik ve politik alanlarda şiddetle yermeyeyle, asıl temanın, Sovyet - Çin çatışmasının ortasında bulmakta geçikmedi.

Françsiz Komünist Partisi Genel Sekreteri Waldeck Rochet, Fransız Komünist Partisi'nin başkanlık seçimlerinin birinci turunda kazandığı başarıdan da kuvvet alarak - ki bu başarı aynı zamanda Maoizm'den esinlenen gauchiste grupçuklara da karşısıdır? Çin'in izlediği politikayı şiddetle suçlamış ve Çin Komünist Partisi'nin 9. Kongresinde alınan kararlarla anti - leninist, anti - sovyet

Hapishanede yaptığım tiyatro çalışmaları

Nazım HİKMET

Ana çizgisini anlattığım bu piyes ancak üç gece oynanabildi İstanbulda. Dördüncü günde Ankara'nın emriyle yasak edildi. Bahane diye de Baytarlar protestosu ileri sürüldü. Piyeste Profesörün: Ben baytar değilim, ineklere bakamam, diye bir röpliki var. Ama asıl sebep, prömyerinden sonra seyircilerin, — büyük çoğunluğu gençlik ve İşçiydi, — yaptıkları gösteri. Salondan bir saat çıkmadılar. Bizi hesapsız kere sahneye çağırdılar. Nihayet ben arka kapıdan çıktı ama sokak sağa açıza insan doluydu. Beni ortalarına alıdilar ve bir cemmi gafir halinde gece yarım istiklal caddesine çıktı. Aynı şey üç gece tekrar etti. Sonra, dedim ya, yasak.

Kafatası, Türkleyede, Meyerhold okulunun kimi prensipleriyle sahneye konmuş ilk piyestir sanıyorum. Dediğim gibi, bu okulun bütün prensipleriyle değil, kimi prensipleriyle.

Bu piyesi 951'de sanırsam, Moskova radyosu bir kaç kere oynadı. Bir kaç yıl önce de Gence Dram tiyatrosunda seyretmek nasıboldu. E'ber Baba'yef ve Azerbaycanlı romanı ve

dramyazarı Mehti Hüseyin'le seyrettik. Ustat begendi hem oynamış hem piyesi. Ben oynamış begendim, piyesi yazdığınıma pişman değilim, ama piyesi beğenmedim.

Süsülü püslü, kadifeli, yaldızlı, perdeli, dekorlu bir kapab kutubunu içine tiyatroyu hangi tarihte, nerde soktular ilk önce? Bilmiyorum. İyi mi oldu bu, kötü mü? Bunu da burda tartışacak değilim. Ben kendi piyama, açık havada, pazar yerinde, şehir meydanında oynanan tiyatronun hasretini çekerim arada bir. Her zaman değil, arada bir bu hasretim teper.

Yihni hatırlıyorum. Moskova bir çocuk bayramı dolayısıyla yapılacak şenliklerin oyunları için bir müsabaka açılmıştı. Nikolay Ek'e katıldıktı de müssabakaya. Bizim piyessimiz de birinciliklerden birini kazandı. Bir hafta sırkte oynandı. Rejisör: Ek.

Kapah da olsa, kubbeli de olsa sırkte, açık hava tiyatrosunun, pazar yeri, şehir meydanı tiyatrosunun halklığı, gösterisi, senliği, dolu dırgın heyecanı yaşar.

Bizim piyeste dram artistleri, balerinler, sirk artistleri - insan ve hayvan sirk artistleri yan yana, bir arada oynıyordu. Olaylar hem yerde, ortada gelişiyordu, hem de yukarıda dört yana gerili dört sinema perdesinde. Seyirciler de, - çoğu çocuk, - arada bir katılıyordu oyunca.

Simdi bunları yazarken, bu denemeyi, daha da geliştirerek, niye tekrar etmediğimize üzüldüğüm anlıyorum.

Anilarımın sırasını geçirdim yine. Farkındam bundan boyuna sıkıştırıyorum. Ama insan tarih sırasıyla mı, mutlaka kronolojik bir düzen içinde mi hatırlar başından geçenleri?

İstanbulda Ertugrul Muhsin İki piyessini daha sahneye koymuş 930 yıllarında: «Bir ölü eviyle» «Unutulan Adamsı». «Bir ölü evinin ikinci varyantını Lenin-grat'ta Komisarjevski tiyatrosu oynadı dört beş yıl önce Adını değiştirdim: «Bayramın İlk günü». Promyerine Mihail Zosenko'yla gittikti. Ustat begendiydi piyesi, ben de çok sevindim. Zosenko'nun bir çok hikâyесini çevirdim türkçeye, ustalığının hayranıyım. Türk bur-

Büyük bir alçakgönüllülükle kendisinin elçinini sunır bir dramyazarı olduğunu söyleyeen Nazım Hikmet

juva basımı, «Sovyetler Birliğinde insanlar gülmeği unutmuştu, mizah edebiyatı ölmüştür» filan diye yaygarayı bastıkları bir surada Zosenko'nun yayılmasını çok iyi olduydu. Onbinlerle Türk okuyucusu, Zosenko'nun acı ama çok derin ve asla kötüleşmeyen hikâyelerini okuyarak Sovyetler Birliği sevdı sanıyorum.

«Bir ölü evinin» konusu, klasik burjuva miras davası. Dört gün oynandı ancak. Hayır hukümet yasak etmedi. Seyirci gelmedi. Sebebini anlatayım.

«Kafatası» denemesini gözünde tutarak, — sonrasında anlaşıldı ki gereğinden çok gözde tutmuşuz bu denemeyi, — yeni piyessin yasak edilmesi için yazarının adını değiştirdik. Bundan dolayı da piyese gelen yoğunluk benim okuyucularım değil, burjuva, küçük burjuva seyircilerdi. Birinci perdenin ortasında haykirmaga başlıdilar: Bu ne rezalet! Mukaddesatımız tahrir ediliyor! İkinci perde açıldığında salon yarı yarıya boştu. Üçüncü perdenin ortasında galeri kalaba-

SOSYAL YAYINLAR SUNAR

■ Edebiyat Serisi:

FIRTINA

Ilya Ehrenburg

(Üçüncü ve son cilt çıktı)

Fiyatı 12,5 lira

Daha önce çıkan Ilya Ehrenburg'un dev eserinin tam tercumesidir. Stalin armagânı kazanan bu eser dillimize Aydin Emec tarafından çevrilmiştir.

- PARIS DÜSERKEN. Ilya Ehrenburg. (roman) İki cilt her cildi 15 lira.
- PARTİZANLAR. A. Fadayev (roman). 10 lira.
- YAŞAYANLAR VE ÖLÜLER. Konstantin Simonov. (roman). İki cilt, her cildi 12,5 lira.
- NÄZİM HİMET'LE ÜÇ BUÇUK YIL. Yazan: Orhan Kemal (Hapishane hatıraları) 6 lira.

■ Kültür Serisi

- MATERYALİZM VE AMPİRİOKRİTİZM. Lenin. 8 lira
- ALMAN İDEOLOJİSİ. Marx - Engels. 7,5 lira
- İŞÇİ SINİFLARI. Maurice Thorez, Bouvier Ajam ve Gilbert Murry. 10 lira
- YENİ DEMOKRASİ. Mao Tse - Tung. 5 lira

Bütün kitapçılarda bulunur. Ödemeli gönderilir. SOSYAL YAYINLAR. Cağaloğlu, Servili mescit sokak, Kurt İşhansı 107 — İstanbul — Posta Kutusu 716 — İstanbul. Tel : 271075

- SOSYALİST FELSEFENİN TEMEL PRENSİPLERİ. Pöltz. 7,5 lira
- DİYALEKTİK MATERYALİZM. Kuusinen. 7,5 lira
- TARİHİ MATERYALİZM. Kuusinen. 6 lira
- MARKSİST DÜŞÜNÇENİN TEMEL MESELELERİ. Plehanov. 10 lira.
- KAPİTALİST EKONOMİNİN TENKİDİ. Jean Baby. 7,5 lira.
- SANAT VE SOSYALİZM. Plehanov. 10 lira.
- ÇİN İNKILÂBININ TEORİK MESELELERİ. Mao Tse Tung. 5 lira.
- ÜCRET, FIAT VE KÂR. Marx. 5 lira.
- MARKSİZM VE DİL. Stalin. 4 lira.
- KAPİTAL (özet). Marx. 5 lira.
- SOSYALİST DÜŞÜNÇENİN GELİŞMESİ. Engels. 5 lira.
- KAPİTALİST TOPLUMDA SINİFLAR. Bouvier Ajam ve Gilbert Murry. 5 lira.
- DİYALEKTİK DÜŞÜNÇENİN TARİHİ. Selâhattin Hilâv. 7,5 lira.
- AFRIKA'DA MİLLÎ KURTULUŞ VE SOSYALİZM HAREKETLERİ. Davidson. 6 lira.
- ASYA ÜRETİM TARZI. Godelier. 4 lira.
- L. FEUERBACH VE KLÂSİK ALMAN FELSEFESİNİN SONU. Engels. 5 lira.
- JEAN - PAUL SARTRE VE MARKSİZM. Garaudy. 3 lira.
- SOSYALİZMIN İŞİĞINDA BİLİM VE DIN. Cachin. 2,5 lira
- SOSYALİZM NEDİR? Strachey. 2 lira.

Dinle Yankee

Wright Mills

Amerikalı bilimadamları Wright Mills'in Küba'da yaptığı uzun incelemelerden sonra bir Küba devrimciinin ağızından Yankee'ye mektuplar şeklinde kaleme aldığı DİNLE YANKEE, sadece Küba'nın değil, tüm açı ususlar blokunun öfkeli sesini dile getirmekte ve Amerikan emperyalizmine en kahredici şamarı vurmaktadır. İnci Özgür ve Doğan Özgür'ün türkçeleştirdiği bu eserin sonunda, Fidel Castro'nun başarısız Moncada Baskını'ndan sonra mahkemede yaptığı savunması, «TARİH BENİ BERAAT ETTİRECEKTİR» ve Leo Huberman'in geçen yıl yaptığı «SOSYALİST KÜBA» incelemesi de yer almaktadır. Lüks krome ofset baskılı kapak içinde 368 sayfa. 10 Lira'dır.

Ant'in Öteki Kitapları

- TÜRKİYE'DE İLERLİ AKİMLER Yıldız Sertel, 15 Lira
- ÇİZGİLİ DÜNYA Ferruh Doğan, 5 Lira
- İNCE MEMED I (9. Baskı) Yaşar Kemal, 15 Lira
- İNCE MEMED II (Tükendi) Yaşar Kemal, 15 Lira
- MİLLİ KURTULUS CEPHESİ Douglas Bravo, 5 Lira
- DÜZENİN YABANÇLAŞMASI İdris Küçükömer, 7,5 Lira
- ANARŞİZM Duclos - Cohn Bendit, 7,5 Lira
- ROMAN GİBİ Sabiha Sertel 15 Lira
- SIYAH İKTİDAR Stokely Carmichael, 7,5 Lira
- YAŞANTIM Yevtuçenko, 5 Lira
- NAZIM HİKMETİN POLEMİKLERİ Kemal Süker, 7,5 Lira
- SABAİTTİN ALİ DOSYASI Kemal Süker, 7,5 Lira
- GERİLLA NEDİR Alberto Bayo, 5 Lira
- SAVAŞ ANILARI (2. Baskı) Che Guevara, 10 Lira
- ÜÇ ANADOLU EFSANESİ Yaşar Kemal, 10 Lira
- ORTADİREK Yaşar Kemal, 15 Lira
- YEK DEMİR GÖR BAKIR (Tükendi) Yaşar Kemal, 15 Lira
- ÖLMEZ OTU (Tükendi) Yaşar Kemal, 15 Lira
- MARKSİZMİN TEMEL KİTABI (Toplatıldı) Emile, Burns, 5 Lira
- GERİLLA GÜNLÜĞÜ (Toplatıldı) Che Guevara, 10 Lira

Genel Dağıtım: ANT YAYINLARI, P. K. 701 — İstanbul

İstanbul Dağıtım: GE-DA

Ankara Dağıtım: Aydin Kitabevi

Eve Dağıtım: DATIC

yesi de oynanışını da pek beğendiydi. Hiç unutmadım: Bunu rusçaya çevirip Moskovaya MHAT'a yollayın, dediydim. Akla bir den bire ne geldi bakın: Bir gün Fuat beyin köşkünde bahçede oturuyorduk. Fuat bey, karısı ve beşaltı yaşındaki ogluları. Oğlan bahçedeki bir çukuru koşa koşa atlamaya çalışmış bir iki kere, ama her keresinde çukurun başında irkılıp durdu. Anası oğlanın yanına gitti. Atla, dedi. Madem ki atlamak istedin, geri dönmek olmaz. Oğlan:

— Korkuyorum anne, dedi.
Ana:

— Korkaklıktan kadar ayıp şey yok bu dünyada, dedi. Atla. Atlayamazsan düşersin çukura, canın yanar, zarar yok, bir kez daha atlamaya çalışarsın. Atla...

Ve oğlan atladi çukuru.

1938 de hapse düşdüm. On üç yıl kadar yatım bu keresinde. Beş piese yazdım içerde: «Ferhatla Şirin yahut Bir Sevda Masalı», «Yusufla Zelihâ yahut Yusuf ve kardeşleris», «İstasyon», «Fitnat», «Yerdepremi». Bunalıdan «Ferhat ve Şirin» Moskovada, Piragda, Berlinde ve daha bir kaç şehirde oynandı. «Yusuf ve kardeşleris» Çekoslovakya ve Demokratik Almanyada oynandı. Ha, «Ferhat ve Şirinden» bir de film yapıldı. Berbat bir şey. Hatırımda utanırım hâlâ. «Yerdepremiyle Fitnat» müsveddeleri bile kalmadı, kayıplara karıştı ikisi de. «İstasyon», konunun temelini ele alarak yine yazdım. Hiçbir yerde oynamadı:

Amerikayı yeniden keşfetmek diye bir iş var, komik bir iş çok kere. Ama kimi kere de, Amerikanın keşfedilmeyenini gerçekten bilmeyip te bunu büyük bir ciddiyetle yaparsan, keşfetmem diye de dehşetle sevinirsen, sonra karaya çıkıp ta Amerikada Avrupalıların oğlantırı toprağı sürdüklerini görürsen durumun yalnız komik değil azeşik ta acıkhıdır. Benim başuma işte böyle bir kâşiflik işi geldi dramyazarlığı alanında.

Hapiste insanın vakti çoktur, hapsine iş temeli üstüne kurulmamışsa. Kurulmuşsa yorgunluktan düşünmeye vaktin kalmaz sanıyorum. Ama benim yattığım hapsanelerde düşünmekten başka yapacak iş yok gibiydi. Yalnız son begi yıl do-

kumacılık etmek bahtiyarlığına kavuşabildim.

Çağdaş pieselerde monolojları hemen hemen ortadan kaldırılmıştım. Monolojların geliştirilmesiyle, yeni bir açıdan işlenmesiyle iç dünyamızın sahnesinde baş rollerden birini oynabileceğini keşfettim. «Ferhatla Şirinde» bu içimde gerçeklestirmeye çalıştım, «Yusufla Zelihâda» da aynı keşfin sevincini duydum. Ferhatla Şirinde, kahramanlar bir yandan bir birleştiremeye konuşuyor, bir yandan da akıllarından geçenleri bir birlerine değil, seyircilere söyleyordu. Kimi kere de, uzun bir süre her biri yüksek sesle düşünüyor du. Sonra, kimi kere, kahramanlar, bir başlarına konuşuyorlardı kendileriyle, yanı klâsik monolog. Sonra, Yusufla Zelihâda, Zelihânin üç tonda sesi, iç dünyasının üç ayrı monologunu söyleyiyor, Zelihâ ağızını açmadan pantomima oyuyordu. O zamanlar daha magnitofon yoktu, belki vardı da benim haberim yoktu. Bunda dolayı bu üç sesi gramofon plâğına yazdırmayı düşündüm. Bu keşfelerimden o kadar memnundum ki, hapisten çıkar çıkmaz ilk işim arkadaşlara bu iki piesi okumak oldu. Okudum ve «Hafifçe sırtarak» yüzlerine böbürlene böbürlene baktım. Birisi:

— İyi anne, dedi, bu senin marifeti, hem de alâsunu Sartre çotkan yaptı.

Hapiste yatmanın kötülüklerinden biri de, dramyazarı için, dünyada, dramyazarlığı alanında olup bitenlerden haber alamaması. Ama dünya öylesine büyük ki, dramyazaları o kadar çok ki, bu alanda olup bitenlerin tümünden haber alamamak için hapse düşmek teşart değil. Yani Amerikayı yeniden keşfetmek için tiyatro işlerinde ille de hapislik gerekmektedir. Netekim, Moskovaya geldikten sonra yazdığım bir İldiyeste de başına aynı iş geldi. Yani bu pieselerden kimisi oynamadı, İlknâhî benim tarafından kullanıldığını sandığım bazı marifetlerin benden çok önce kullanıldıklarını sonradan öğrendim.

Bu anıtlıklarımından, düşünüyorum da, söyle bir sonuç ekliyoruyorum. Belirli devirlerde, belirli mesleklerden insanlar; dâhisinden sara neferine kadar, bilimde, teknikte, güzel sanatlarla filâن, dünyanın dört bucağında, hatta hapisanede, aynı soruları karsılıyor, aynı karşılıkları veriyor; irili ufaklı, çok önemli, az önemli aynı keşifleri, aynı icatları yapıyor, çok kere birbirlerinden habersiz. Böyle bir sonuca yarmarda bir yandan kendi kendimi avutma, bir yandan da Amerikayı yeniden keşfetmenin bir çeşidi galiba...

Azakala unutuyordum: Moskovaya döndükten sonra bir sârlı piese yazdım: «Türkiye'des», «Enyâsının ikinci varyantını, «İvan Ivanovic var mıydı yok muydu?», «İneks», «İki inateş», «Tariif — 59», «Her seye rağmen», «Prag saatleriz», «Demoklesin kılıç», Coğu oynamadı. Bence iyi de oldu. Ömrüm boyunca hep tiyatronun etkisi altında kaldım ama üçüncü derecede bir dramyazarından daha yükseklerse çıkamadım. Amane de olsa bu meselede kötümser degilim. İyi bir dramyazarı olabileceğimi umuyorum. Can çıkmadan umut çıkmıyor derler.

Nisan - Haziran 1962
Moskova

(21) MHAT'a telefon etmeye hizmet kalmadı, çünkü bu yazı çıktıktan iki gün sonra, MHAT'un baş aktörlerinden biri olan Vasili Toporkof'tan Nâzim Hikmete mektup geldi. Toporkof, yazda söz edilen aktrisin Suhaçeva Yelena Georgiyevna olduğunu açıkladı. — E. B.

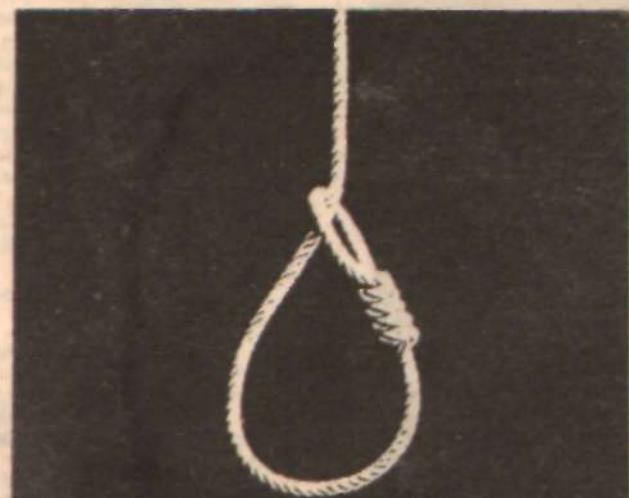

Yayın organları hakkında bilgi sağlanır. Eskiz ve program hazırlanır. Objektif faysiyelerde bulunulur. Tespit edilen programlar hızlılıkla yürütülür.

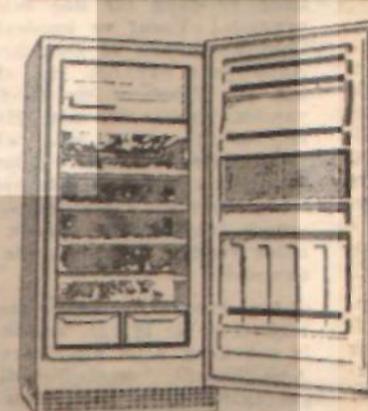
Cağaloğlu, Turkoçağı Cad no 1. kat: 3
Telefon: 2766 00 - 2766 01, İstanbul

EBO/690808

Günün mâna ve ehemmiyetine uygun bir ilân!

Asılacaksınız,
İngiliz sicimi ile
asılınız!

BUZDOLABI sizacaksınız.
İngiliz patentli,
İngiliz kraliyet ailesinin
buzdolabını siziniz.

PRESTCOLD

Türkçe Dergi Satçısı: MET İŞLERİ H. İŞARET LTD. ŞTİ. NAKLİYAT İHRACAT İŞLETMESİ TEL: 44 27 78-48 21 41

(Terçüman - 12.6.1969)

ANGLO - AMERIKAN UŞAKLARINA DUYURU!

İşgâmcı, yanı domuz dame, taramacı, tabancı, düğmeci. Her şeyi yapan onlar. Her gün en az on araba kömür çikaran kazmaç. Olen yine o. Ama paramı çoğunu alan o değil. Otuz gün çalı, bir gün kendine, 29 gün yiyicilere. Ey maden işçiler! Bunları söylemek kötü mü? Kötü diyorlar. Niye? İşterine gelmiyor! Niye? Keyifleri bozulur, rahatları kaçar! Niye? Bir gün hesabı sorulur. Sorulacak mı? Sorulacak! Sorsun mu? Sorusun! Evet mi? Evet. Hep beraber, elele, yan yana. İşçi köylü yanyana. Birleşelim. Sınıfımızı bilelimiz!

Pirazide yayınlanan GERÇEK Gazetesi'nde Emin Tonguç, «Açıkça söyleyelim» başlığı altında söyleşiliyor: «Neden geriyor? Neden Amerikan hegemonyası Türkiye'de hükümlü sürüyor? İşte bunların cevapları: fam olarak ortaya koynucu Türkiye'nin durumu hakkında gerçek bir yargıya varmış sayılırız. Bu sorulara gerçek anlamda cevap verildiği zaman hemen kıymetler kopuyor. Ne komünistliğimiz kabiyor, ne dinsizliğimiz. Karadeniz madenlerinin Amerikalılara neden verildiğinin, alivre satışları fmdük fiyatı üzerinde olan oyuncuların ve binlerce soruların cevabı var, billyorsunuz, söyleyemiyorsunuz. Dolayı-

Mestureler
yetiştirme
şirketi!

HAYIRLI BİR TEŞEBBÜS İÇİN :

Gözümüzün nuru kız evlatlarımıza, İslami şartlara ve milli öfleriimize uygun vasıfta yetiştrecek kültür müheselerini kuracak anonim şirkete, asgari 500 ve üzeri 50 bin lira sermaye koyarak bu ulvi hizmete yardımcı olmayı arzu eden hamiyetli zevat-muhteremini malumat almak için mektupla Posta, Kutusu 194 - Kadıköy - İstanbul adresine müracaat buyurmalari temenni ve rica olunur.

MÜTEŞEBBİS HEYET
(Bugün - 12.6.1969)

Seçime doğru sosyalist dergi ve gazeteler artıyor

GENEL seçimler yaklaşırken yurta yeni dergi ve gazeteler de sosyalist mücadeleye katılmaktadır.

İstanbul'da TİP Fatih İlçesinin yayınındığı KURTULUŞ Gazetesi'nden sonra iki İlçe daha yayın organına sahip olmuştur. Beyoğlu İlçesi'nin yayınladığı KARDEŞ ve Kadıköy İlçesi'nin yayınındığı EKMEK. Kardeş Gazetesi «Hey Gravat hiar» başlığı altında yayınladığı yazda söyle demektedir: «Ağzı tıflı, eli kalemlı, keyfeli diller. Hey pardopenciler, hey gravatlılar... Lüks salonlardan batılı moda lokallerinde Amerika'ya sönürlüçüye karşı eylem yapın. Oralarda bizler oturmuysa. Oralarda gelinmeye olmamı. Eğer çikolata bebeleri gerekten taklitci, batdan yanadeli de bizden yana iseler a yağınuza gelsinler.» Ekmek ise, «Halktan yana tek parti TİP» başlığı altında emekçiler söyleşenmektedir: «Yapacağınız şey şu: Hepiniz mademki alışan işçiler, köylüler, e mektebersiniz. Öyle ise önce sizin gibi sizden olanların kurtuluşu TİP'e girmeniz gerekdir. Yalnız girmekle kalmayın. Orada yas ve karar sahibi olun. Sonra da seçimlerde kendi partinizde kendi partiniz.»

Yazarları tamamen emekçiler olan PROLETER Dergisi de bir süre yayınına ara verdikten sonra yeniden çıkmaya başlamıştır. PROLETER İlçesinde «Boyle gelmiş böyle gitmeyeceko» başlığı altında Köylü Mustafa Demirel imzaıyla söyle demektedir. «İşçi ve köylü kendi partimizi, yanı TİP'i iktidara getirmedikten sonra kurtuluş yok bizim için. Oylarımızla zengini daha zengin deceğiimize, fakir fukaraya isahası açmak, çocuklarınuzu okutmak, hastalarınıza bedava-

ABİDİN DİNO'YA SANSÜR!

Aynı galeride Kuzgun Acar da heykellerini sergilemiştir. Onbes ayrı kompozisyonu bütünüyle birbirini tamamlaması çabalar. Kuzgun Acar'ın belirlenmiş bir usulunu yansıtan heykeller, sanatçının yeni olmaya, orijinal ve başarılı eserleridir...

İste Galeri Fde açılan bu iki serginin çalışmalarıma bakıldığımız vakit, kişisel çabaların dengelediği işlaptopları görebiliyoruz:

HAYATI ASILYAZICI
(Akşam - 11.6.1969)

ANT'in notu: Sayın Asilyazıcı'nın Akşam'daki yazımı baştan sona taradık, Galeri Fde açılan öteki serginin ne olduğunu dair bir kayıt bulamadık. Sonradan anlaşıldı ki, Kuzgun Acar'la bersaber aynı galeride sergi açan Abidin Dino'dan hiçbir şekilde sözleşmemesi için sosyalist(!) Akşam'ın yöneticileri sekreteryaya kesin emir vermişler... Sekreterler de bir kalem darbesiyle yazının bas tarafındaki Abidin Dino ile ilgili ismini çıkartıp atmışlar. Ancak üzerinde dizeleme yapmak zahmetine de katlanmamışlar. Haber bu yıldan bir hilkat garibesi haline gelmiş. Kurtuluş Savaşı döneminin sosyalistlerine küfrettiren Akşam'ıların Abidin Dino'yu da komik olmak bahasına bir çırpıda silip atıvermelerine herhalde şaşmamak gerek'

oaktırmak elimizdedir. Bunun da bir tek yolu vardır: Kendi partimizden kendimiz milletvekili olacağız! O zaman kasabayı gelen tohumu, gübreyi, krediyi zenginler bölüşmez. Sürekler, birer birer güvenip ötesine milletin az kazancı milletin kesesine...»

Malatya'da yayınlanan HALKIN DERDİ Gazetesi de TİP'üne su uyarmada bulunmakta: «Özellikle seçimler yaklaşıkça uyankılarımız çok artırmak, partimizin gücünü kırmak, partililer arasında ikillik sağlamak, sen ben kavgası yaratmak için girişilen tesbiheleri boş bırakmak zorundayız. Partimizin üzerine titremeliyiz. Ona sunumsu sardımathız. Onu her türlü zararbóluklarından uzak tutmamız. Onu namusumuz

korumalıyız.»

Tunceli'de yayınlanan EZİLENLER Gazetesi'nde Kemal Burkay «Halkımdan Özgürlüğü» başlığı altında söyle demektedir: «Ellerde zincirlerle dünyayı yönetmeye kalkanlar sunu yi bilsinler ki, hiçbir ulus sonuna dek kölelige razı olmaz. Bu çağ, özgürlük alevinin dalga dalga yayıldığı çağdır. Bir utusun özgürlük isteğine hiçbir engel dayanamaz. Ne kurt köpekleri, ne işkenceler, ne tanklar, topalar...»

Köyceğiz'de yayınlanan KÖYCEĞİZİN SESİ Gazetesi'nde Erdal Orhan, «Rezil Asker Yankees» başlığı altında Amerikan denizcilerinin Fethiye limanında yakartıkları rezaletleri söz konusu ettiğinden sonra, «Türk topraklarında yabancı askerler, bizim karakasımıza karagözümle durmuyorlar. Bizi sönüren devletlerin menfaatlerini koruyorlar. Onları atmadıkça, kenduracaklar ve bugün benim boğazımı sıkan o Amerikan askeri, Vedat Demircioğlu'nu ve Taksim'de hunharca öldürülün devrim şehitlerini aramızdan çekip alan bu rezil herifler bir gün hepindiz boğazına yapışacaklar. Yol yakmak uyadılmış, yillantıları liderlerin akl almaz oyularına kapılıp gidiceğimize, Atatürk'ün «Hakimiyet Milletindir» sözünün bir kere daha gösterip su güzelm yurdunu emperyalistlerden temizleyelim.» demektedir.

Zonguldak'ta yayınlanan SÖMÜRÜCÜYE YUMRUK Gazetesi, maden işçilerine söyleşmektedir: «Ey maden işçileri! Dörtbüyük ayda 23 işçi kardeşimiz ölmüş. Kim bu işlenler? Yeraltından kömürli gitaranlar. Yanı kazmacı, yanı

Aman üstad, biraz dikkat!

Ant Dergisi, «Serbest Fırka Oyunu» hakkında İstanbul'da çıkan üç yazısından birine makas vurup aldı: «stuz, kurk satırı «Basın Özüleri» arasında neşrefmiş... Teşine de su hokkabaz hotozunu oturmuş: «Uydurma Fırka»

Ant'cular güya zeki davranışmak istemiyor... Ama satece ayıp etmişlerdir. O fıkralarda uydurma tek kelime yoxdur.

NIZAMETTİN NAZİF
(Y. İstanbul - 11.6.1969)

ANT'in notu: Aman üstad! Galiba yaş ilerledikçe miyopluk da arttı. Bizim uydurmazı dedigimiz sey fıkra değil, «fıkra» dir. Nitelikim siz de başlığı doğru, yanı «Uydurma Fırka» olarak ıktibas etmişsiniz. Ancak okurken bir takdim - tehrif hatasına kurban giderek «fıkra»yı «fıkra» olarak okuduğunuz anlayışınız. Aman biraz dikkat, biraz ihtiyat, biraz sıkılık! Göz aldanmasına uğrayıp da boguna sınırlanmak bu yaşta sühate zararlıdır, bir uydurma fırka uğruna tath canınızdan olmayın! Ziyafetlerde kafayı çekerek meslektaşlarınıza protestolarınaaldoğ etmeden methiyeler düzmeye devam edin!